

Brüssel, 13.7.2016
COM(2016) 465 final

2016/0222 (COD)

Ettepanek:

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti
sõnastatud)**

SELETUSKIRI

ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku taust ja põhjused**

Euroopa Liit on välja töötamas solidaarsusel ja kohustuste õiglasel jagamisel põhinevat integreeritud, jätkusuutlikku ja terviklikku ELi rändepoliitikat, mis toimiks tõhusalt nii rahulikul kui ka kriisiajal. Euroopa Komisjon on alates Euroopa rände tegevuskava¹ vastuvõtmisest valmistanud ette meetmeid, mis aitaksid lahendada rändevõogude tõhusa ja igakülgse haldamisega seotud väljakutseid, nii kiireloomulisi kui ka pikaajalisi.

Euroopa ühise varjupaigasüsteemi aluseks on õigusnormid, millega määratakse kindlaks rahvusvahelise kaitse taotlejate (sealhulgas varjupaikade sõrmejälgede andmebaasi) eest vastutav liikmesriik, ning varjupaigamenetlusi, vastuvõtutingimusi ning rahvusvahelise kaitse saajate tunnustamist ja kaitset käsitlevad ühised nõuded. Liikmesriike abistab Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamisel ka Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet.

Ehkki Euroopa ühise varjupaigasüsteemi arendamisel on tehtud olulisi edusamme, on kasutatavates menetlusliikides, taotlejate vastuvõtutingimustes, varjupaigataotluste rahuldamise määrades ning rahvusvahelise kaitse saajatele tagatavas kaitses endiselt liikmesriigiti suuri erinevusi. Need lahknevused soodustavad teisest rännet ja varjupaiga taotlemiseks soodsaima riigi otsimist, tekitavad tõmbetugeid ning toovad lõppkokkuvõttes kaasa kaitset vajajate ebavõrdse jaotumise kaitset pakkuma kohustatud riikide vahel.

Viimase aja suur saabujate arv on näidanud, et Euroopa vajab tõhusat ja tulemuslikku varjupaigasüsteemi, mis suudaks tagada kohustuste õiglase ja jätkusuutliku jagamise liikmesriikide vahel, kogu ELis piisavate ja inimväärsete vastuvõtutingimuste loomise, ELis esitatud varjupaigataotluste kiire ja tõhusa menetlemise ning tagaks otsuste kvaliteedi, et rahvusvahelise kaitse vajajad seda ka tõhusalt saaksid. Samal ajal on ELil tarvis võidelda ebaseadusliku ja ohtliku liikumisega ning teha lõpp inimkaubitsejate ärimudelile. Selleks tuleb esiteks rahvusvahelise kaitse õiguseta isikute varjupaigataotlusi kiiresti menetleda ja need rändajad seejärel kiiresti tagasi saata. Teiseks tuleb kaitse vajajatele avada turvalised ja seaduslikud teed kolmandatest riikidest ELi. See on ühtlasi osa laiemast koostööst prioriteetsete päritolu- ja transiitriikidega.

6. aprilli 2016. aasta teatises „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimine ja seaduslike võimaluste parandamine Euroopasse jõudmiseks“² avaldas komisjon oma prioriteedid Euroopa varjupaiga- ja ränderaamistiku struktuurseks reformimiseks ning kirjeldas eri meetmeid humaansema, õiglasema ja tõhusama Euroopa varjupaigapoliitika ning paremini juhitud seadusliku rände poliitika kujundamiseks.

4. mail 2016 esitles komisjon esimest Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimise ettepanekute paketti, mis tugines teatises esitatud kolmele prioriteedile: jätkusuutliku ja õiglase Dublini süsteemi loomine varjupaigataotluste läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramiseks,³ Eurodac-süsteemi tugevdamine, et paremini jälgida teisest rännet ja toetada

¹ COM(2015) 240 (final).

² COM(2016) 197 (final).

³ COM(2016) 270 (final).

võitlust ebaseadusliku rände vastu⁴ ning tõelise Euroopa Liidu Varjupaigaameti loomine, et tagada Euroopa varjupaigasüsteemi sujuv toimimine⁵.

Need ettepanekud olid Euroopa ühise varjupaigasüsteemi struktuurireformi esimesed sammud.

Teise paketiga viib komisjon Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformi lõpule, võttes vastu veel neli ettepanekut: ettepanek varjupaigamenetluste direktiivi asendamiseks määrusega,⁶ mis ühtlustaks kõigi liikmesriikide praeguse eripalgelise korralduse ja kehtestaks tõelise ühise menetluse; ettepanek miinimumnõuete direktiivi⁷ asendamiseks määrusega,⁸ millega nähakse ette kaitset vajavate isikute tunnustamise ühtsed nõuded ja rahvusvahelise kaitse saajatele antavad õigused, ning ettepanek vastuvõtutingimuste direktiivi⁹ muutmiseks, et vastuvõtutingimusi ELis paremini ühtlustada, parandada taotlejate integratsiooniväljavaateid ning vähendada teisest rännet. Lõpetuseks, et täita 6. aprillil 2016 avaldatud lubadus laiendada seaduslikke teid ELi jõudmiseks, teeb komisjon lisaks ettepaneku luua struktuurne liidu ümberasustamisraamistik, et parandada rahvusvahelise kaitse juhtimise korraldust ELis ning tagada rahvusvahelist kaitset vajavatele isikutele korralikud ja turvalised ELi sisenemise võimalused, et järk-järgult vähendada ebaseadusliku sisenemise stiimuleid¹⁰.

Need ettepanekud on Euroopa ühise varjupaigasüsteemi põhjaliku reformi lahutamatud osad ja omavahel tihedalt seotud. Koos varjupaiga-*acquis*' reformimise teise etapi õigusaktide eelnõudega on nüüd valmis kõik vajalikud elemendid, et kehtestada tugev, sidus ja integreeritud Euroopa ühine varjupaigasüsteem, mis põhineb ühistel kooskõlastatud tõhusatel ja ühtlasi kaitsvatel, täielikult Genfi konventsioonile vastavatel reeglitel.

Meie arendatav Euroopa ühine varjupaigasüsteem on ühtlasi tõhus ja kaitsev ning mõeldud tagama riikide varjupaigasüsteemide täielikku ühtlust, vähendada teisese rände stiimuleid, tugevdama liikmesriikide vastastikust usaldust ning viima kokkuvõttes hästitoimiva Dublini süsteemini.

See tagab varjupaigataotlejate võrdse ja nõuetekohase kohtlemise kõikjal ELis. See annab vajalikud töövahendid rahvusvahelist kaitset tegelikult vajavate isikute kiire tuvastamise tagamiseks ning nende tagasisaatmiseks, kes seda ei vaja. See on kõige haavatavamate isikute suhtes helde ja võimalike kuritarvituste suhtes range, järgides samas alati põhiõigusi. Lisaks on ühine süsteem piisavalt kulutõhus ja paindlik, et kohanduda liikmesriikide keerukate probleemidega antud valdkonnas.

Ettepaneku eesmärgid

Osana teisest varjupaigapoliitika reformipaketist esildab komisjon uuesti sõnastatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/33/EL, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded¹¹.

⁴ COM(2016) 272 (final).

⁵ COM(2016) 271 (final).

⁶ ELT L 180, 29.6.2013, lk 60.

⁷ ELT L 337, 20.12.2011, lk 9.

⁸ ELT C [...], [...], lk [...].

⁹ ELT C [...], [...], lk [...].

¹⁰ ELT C [...], [...], lk [...].

¹¹ ELT L 180, 29.6.2013, lk 96.

Vastuvõtutingimuste direktiiv sätestab ELis rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu ühtlustatud miinimumnõuded. Ometi on vastuvõtutingimustes liikmesriigiti jätkuvalt suuri erinevusi nii vastuvõtusüsteemi korralduses kui ka taotlejatele võimaldatavate tingimustes.

Rändekriis on näidanud, et ELis on vaja vastuvõtutingimusi rohkem ühtlustada ning liikmesriigid peavad ebaseaduslikult suure hulga rändajatega tegelemiseks paremini valmis olema. Vastuvõtutingimuste tase on liikmesriigiti väga erinev. Mõnes liikmesriigis on olnud pidevalt probleeme taotlejate inimväärseks kohtlemiseks vajalike vastuvõtutingimuste tagamisega, teistes aga on need tingimused heldemad. See on soodustanud teisest rännet ja seadnud teatavad liikmesriigid surve alla.

Seda arvestades on käesoleva ettepaneku eesmärgid järgmised.

- (1) **Rohkem ühtlustada vastuvõtutingimusi ELis.** Sellega tagatakse taotlejatele põhiõiguste ja lapse õigustega kooskõlas olev inimväärne kohtlemine kõikjal ELis, sealhulgas liikmesriikides, kus on olnud pidevalt probleeme inimväärse kohtlemise tagamisega, ning vähendatakse taotlejate vastuvõtuga seonduvaid stiimuleid ebaseaduslikult ELi saabumiseks ja ELi sees liikumiseks, eriti liikmesriikidesse, kus vastuvõtutingimused on üldiselt soodsad. See aitab ka taotlejaid liikmesriikide vahel õiglasemalt jaotada. Et seda saavutada, tuleb liikmesriikidelt eelkõige nõuda ELi tasandil välja töötatud tegevusstandardite ja vastuvõtutingimuste näitajate järgimist ning nõuda, et liikmesriikidel oleks olemas erandolukorra plaanid taotlejate nõuetekohase vastuvõtu tagamiseks olukordades, kus taotlejate hulk on ebaseaduslikult suur.
- (2) **Vähendada teise rände stiimuleid.** Rändevõrgude korraldamiseks, vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise lihtsustamiseks ja teise rände vältimiseks on äärmiselt oluline, et taotlejad püsiks nende eest vastutavas liikmesriigis ega põgeneks sealt. Taotlejatele kehtestatakse vastav kohustus esildatud Dublini määruse reformi raames. Paremini suunatud piirangud taotlejate liikumisvabadusele ning karmimad tagajärjed nende piirangute rikkumise eest aitavad tõhusamalt jälgida, kus taotlejad asuvad. Paremini ühtlustatud võimalused määrata taotlejatele konkreetne elukoht, kehtestada kohustus endast teada anda ja tagada materiaalsed vastuvõtutingimused üksnes mitterahalises vormis on vajalikud ka selleks, et taotlejate olukord oleks ettearvatavam, nende asukoht oleks teada olenemata liikmesriigist, kus nad viibivad, ning oleks takistatud nende põgenemine. See on vajalik eelkõige kolmes olukorras: kui taotleja ei avaldanud soovi taotleda rahvusvahelist kaitset liikmesriigis, kuhu ta esimesena ebaseaduslikult või seaduslikult sisenes; kui taotleja on põgenenud liikmesriigist, kus ta on kohustatud viibima, või kui taotleja põgenes teise liikmesriiki ja on saadetud tagasi liikmesriiki, kus ta on kohustatud viibima.
- (3) **Parandada taotlejate toimetulekut ja integratsioonivõimalusi.** Välja arvatud juhul, kui taotluse tagasilükkamise tõenäosus on suur, tuleks taotlejatel võimaldada asuda esimesel võimalusel tööle ja ise raha teenida, isegi kui taotlust pole veel lõpuni menetletud. See aitab vähendada nende sõltuvust ja avab tulevikus paremaid integratsioonivõimalusi neile, kes lõpuks kaitse saavad. Tööturule juurdepääsu maksimaalset tähtaega tuleks seetõttu vähendada üheksalt kuult kuuni alates taotluse esitamisest. See ühtlustab taotlejate tööturule juurdepääsu taotluste sisulise läbivaatamise menetluse kestusega. Ühtlasi julgustatakse liikmesriike andma juurdepääsu tööturule hiljemalt kolm kuud pärast taotluse esitamist, juhul kui taotlus

on tõenäoliselt põhjendatud. Tööturule juurdepääs peaks olema täielikus kooskõlas tööturu tingimustega, mis peaksid aitama vältida ka moonutusi tööturul. Liikmesriikides praegu kehtivate tööturule juurdepääsu reeglite suurte erinevuste edasine vähendamine on hädavajalik ka selleks, et vähendada varjupaiga taotlemiseks töötamise poolest kõige soodsama riigi otsimist ning teisese rände stiimuleid.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate sätetega**

Uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiiv on täielikus kooskõlas 4. mail 2016 esitatud esimeste ettepanekutega Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimiseks ning varjupaigamenetluste direktiivi ja miinimumnõuete direktiivi reformimise ettepanekutega, sealhulgas nende määrusteks ümberkujundamisega, samuti struktureeritud liidu ümberasustamisraamistiku ettepanekuga.

Vastavalt komisjoni ettepanekule Dublin III määruse uuestisõnastamiseks ei peaks kõiki direktiiviga ette nähtud materiaalseid vastuvõtutingimusi tagama taotlejale, kes ei asu liikmesriigis, kus ta on kohustatud viibima. Seeläbi mõjutab Dublini ettepanek vastuvõtutingimuste direktiivi kohaldamist ning direktiivis on vaja teha vastavad muudatused, mille kohta on ettepanek esitatud.

Komisjoni ettepanek Dublin III määruse uuestisõnastamiseks viitab ka asjaolule, et kõigil taotlejatel olenemata asukohast on õigus saada vältimatut arstiabi. Praktikas käsitavad liikmesriigid üldjuhul „vältimatu arstiabina” vastuvõtutingimuste direktiiviga ette nähtud vältimatut abi haiguste, sealhulgas raskete psüühikahäirete korral. Seda arvestades on käesolev ettepanek täielikus kooskõlas komisjoni ettepanekuga Dublin III määruse uuestisõnastamiseks.

Liikmesriikide varjupaiga- ja vastuvõtusüsteeme jälgib ja hindab Euroopa Liidu Varjupaigaamet, lähtudes Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) juba alustatud tööst.

Vastuvõtutingimuste direktiivi uuestisõnastamise ettepanek tagab, et varjupaigataotlejad on kättesaadavad kogu varjupaigamenetluse kestel, et nende taotlust saaks õigeaegselt ja tõhusalt hinnata, ning aitab seega kaasa kavandatava varjupaigamenetluste määruse ja miinimumnõuete määruse tõhusale rakendamisele.

- **Kooskõla Euroopa Liidu muude tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek on kooskõlas rände paremat haldamist käsitleva laiaulatusliku pikaajalise poliitikaga, mille komisjon on sätestanud Euroopa rände tegevuskavas,¹² kus president Junckeri poliitilistest suunistest on välja arendatud hulk neljal sambal põhinevaid sidusaid ja vastastikku tugevdavaid algatusi. Kõnealused sambad on ebaseadusliku rände stiimulite vähendamine, liidu välispiiride kindlustamine ja elude päästmine, tugeva varjupaigapoliitika tagamine ning uus seadusliku rände poliitika.

Käesolevat ettepanekut, millega jätkatakse Euroopa rände tegevuskava rakendamist liidu varjupaigapoliitika tugevdamise vallas, tuleks käsitada osana ELi laiemast poliitikast, mille

¹² COM(2015) 240 (final).

eesmärk on luua rände edasiseks jätkusuutlikuks haldamiseks töökindel ja tulemuslik süsteem, mis oleks õiglane nii vastuvõtivate ühiskondade ja ELi kodanike kui ka kolmandate riikide kodanike ja päritolu- või transiidiriikide suhtes.

ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepanekuga sõnastatakse uuesti vastuvõtutingimuste direktiiv ning seetõttu tuleks see vastu võtta samal õiguslikul alusel ehk Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 78 teise lõigu punkti f alusel seadusandliku tavamenetluse kohaselt.

- **Muutuv geomeetria**

Euroopa Liidu lepingule (ELi leping) ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) kohaselt võivad Ühendkuningriik ja Iirimaa otsustada osaleda Euroopa ühise varjupaigasüsteemi meetmete vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

Sellega seoses on Ühendkuningriik teatanud soovist osaleda direktiivi 2003/9/EÜ vastuvõtmisel ja kohaldamisel ning mitte osaleda direktiivi 2013/33/EL vastuvõtmisel. Iirimaa on otsustanud jätta osalemata direktiivi 2003/9/EÜ ja direktiivi 2013/33/EL vastuvõtmisel. Seega kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes direktiivi 2003/9/EÜ, kuid käesoleva direktiivi sätteid Ühendkuningriigi ega ka Iirimaa suhtes ei kohaldata.

Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohad nimetatud direktiivide suhtes ei mõjuta nende võimalikku osalemist uue direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel. Ühendkuningriigi ja Iirimaa osalemine tehakse kindlaks läbirääkimiste käigus ja kooskõlas eespool viidatud protokolliga nr 21.

ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) kohaselt ei ole direktiiv 2003/9/EÜ ega direktiiv 2013/33/EL Taani suhtes siduv ega kohaldatav.

- **Subsidiaarsus**

Ehkki direktiivide 2003/9/EÜ ja 2013/33/EL vastuvõtmisega on saavutatud märkimisväärne ühtlustumine, on vastuvõtutingimused endiselt liikmesriigiti väga erinevad. Suured erinevused liikmesriikide vastuvõtutingimustes ja taotlejate inimväärse kohtlemise tegevusstandardite puudumine soodustab varjupaiga taotlemiseks vastuvõtu poolest kõige soodsama riigi otsimist ja taotlejate teisest rännet ELis ning seab teatavad liikmesriigid surve alla. Kõigile liikmesriikidele sobival tasemel kehtestatavad võrdsemad vastuvõtunõuded toetavad taotlejate inimväärsemat kohtlemist ja õiglasemat jaotumist ELis. Seepärast on vaja täiendavaid ELi meetmeid, et tagada piisavalt ühtlustatud tase, mis on vajalik nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

- **Proportsionaalsus**

Kavandatavad vastuvõtutingimuste direktiivi muudatused on piiratud ning keskenduvad taotlejate inimväärse kohtlemise tagamisele kogu ELis kooskõlas põhiõiguste ja lapse õigustega ning rändajate vastuvõtu ja integratsiooniga seonduvate ebaseaduslikult ELi ja ELi

sees liikumise stiimulite vähendamisele, võttes samas arvesse liikmesriikide erinevaid sotsiaalseid ja majanduslikke olusid.

Vastuvõtutingimuste direktiivi muudatusi kavandatakse üksnes valdkondades, kus edasisel ühtlustamisel on märkimisväärne mõju, näiteks materiaalsete vastuvõtunõuetega seotud sätetes; meetmetes, millega tagada, et tootlejad on pädevatele asutustele kättesaadavad ja ei põgene, ning õigustes ja kohustustes, mis seonduvad tootlejate tulemusliku integreerimisega vastuvõtivate liikmesriikide ühiskonda.

Ettepanekus täpsustatakse, et kõikidel juhtudel, kus liikmesriigid otsustavad piirata tootleja liikumisvabadust, paigutada ta kinnipidamiskohta või nõuda tootlejalt materiaalsete vastuvõtutingimuste osalist või täielikku hüvitamist, peab liikmesriik arvesse võtma konkreetse isiku olukorda, sealhulgas vastuvõtu erivajadusi, ning proportsionaalsuse põhimõtet.

- **Vahendi valik**

Vastuvõtutingimuste direktiivi uuestisõnastamist koos Euroopa Liidu Varjupaigaameti laiendatud volitustega vastuvõtunõuete ühetaolise praktikas kohaldamise edendamiseks peetakse liikmesriikide vastuvõtutingimuste ja tootlejate integratsioonivõimaluste edasise ühtlustamise ning rändajate vastuvõtuga seotud ebaseadusliku ELi ja ELi sees liikumise stiimulite vähendamise eesmärkide saavutamiseks piisavaks. Liikmesriikide praeguste sotsiaalsete ja majanduslike olude märkimisväärseid erinevusi arvestades ei ole liikmesriikide vastuvõtutingimuste täielik ühtlustamine võimalik ega soovitatav.

SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA EKSPERDIARVAMUSTE KOGUMISE TULEMUSED

• Konsulteerimine sidusrühmadega

Oma 6. aprilli 2016. aasta teatisega „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimine ja seaduslike võimaluste parandamine Euroopasse jõudmiseks“ algatas komisjon laiapõhjalise arutelu. Pärast vastuvõtmist on teatistes esitatud algatuste teemal toimunud mõttevahetused Euroopa Parlamendis (21. aprillil 2016 kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis) ja nõukogus. Teatist on põhjalikult arutatud ka sotsiaalpartnerite, valdkonnale spetsialiseerunud vabaihenduste, valitsusvaheliste organisatsioonide ja muude sidusrühmadega.

2016. aasta mais pidas komisjon liikmesriikide ja teiste huvitatud isikutega (sealhulgas vabaihenduste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, näiteks UNHCRiga) nõu reformi põhiideede üle, mis on sätestatud aruteludokumentis. Juunis 2016 toimus ka komisjoni ja Euroopa Parlamendi mitteametlik arvamustevahetus. Kõigile osapooltele, kellega konsulteeriti, anti võimalus esitada kirjalikke märkusi. Sidusrühmadega suunatult konsulteerimise põhijäreldustest võib teha järgmise kokkuvõtte:

- **Rohkem ühtlustada vastuvõtutingimusi ELis.** Enamik liikmesriike toetas vastuvõtutingimuste paremat ühtlustamist ELis. Osa isikuid, sealhulgas mõned Euroopa Parlamendi liikmed, kellega konsulteeriti, väljendasid siiski muret, et edasine ühtlustamine võib kaasa tuua vastuvõtnõuete soovimatu lõdvenemise ning juhtisid tähelepanu vajadusele austada põhiõigusi ja rahvusvahelisi kohustusi. Kõik sidusrühmad nõustusid, et liikmesriikidel peab lubama võimaldada taotlejatele vastuvõtutingimuste direktiiviga ette nähtust soodsamaid tingimusi. Ühe konkreetse probleemina tuvastati vastuvõtutingimuste direktiivis „inimväärse elatustaseme“ tähenduse ebaselgus. Selles küsimuses toetati üldiselt ELi tegevusstandardeid ja vastuvõtutingimuste näitajaid, mille väljatöötamist on EASO komisjoni algatusel alustanud, ning täiendava jälgimise, täitmise tagamise ja erandolukorra planeerimise vajalikkust.
- **Vähendada vastuvõtuga seonduvaid teisese rände stiimuleid.** Liikmesriigid pooldasid üldiselt seisukohta, et näiteks taotlejate liikumisvabaduse piiramise, taotlejate pädevatele asutustele kättesaadavuse tagamise ja põgenemise vältimise meetmete käsitlemist tuleks rohkem ühtlustada. Ehkki mitmed liikmesriigid nõustusid, et materiaalseste vastuvõtutingimuste tagamise tingimuseks peaks olema viibimine selles liikmesriigis, kus taotleja on kohustatud viibima, oli liikmesriikide vahel suuremaid erimeelsusi selles, kas mõningatel juhtudel tuleks materiaalseid vastuvõtutingimusi võimaldada üksnes mitterahalises vormis. Osa sidusrühmi, sealhulgas mõned Euroopa Parlamendi esindajad, seadsid selliste meetmete otstarbekuse kahtluse alla ning leidsid, et sama eesmärki saaks tõhusamalt saavutada, pakkudes taotlejatele stiimuleid kohalejäämiseks (perekondade taasühendamine, juurdepääsu tööturule jne).
- **Parandada taotlejate integratsioonivõimalusi.** Enamik sidusrühmi, sealhulgas liikmesriigid ja Euroopa Parlamendi esindajad, pidas vajalikuks vaadata uuesti läbi vastuvõtutingimuste direktiivi säte, mis käsitleb taotlejate tööturule juurdepääsu tingimusi kui vahendit taotlejate integratsioonivõimaluste parandamiseks. Mõnel

liikmesriigil on hiljuti olnud positiivseid kogemusi tööturule juurdepääsu tähtaegade lühendamiseks. Mitu sidusrühma selgitasid, et tööturule juurdepääsu tähtaegade ühtlustamine ja lühendamine on oluline, kuid selle mõju ei maksa üle hinnata, kuna tegelikult tõkestab juurdepääsu ka muu (sealhulgas kvalifikatsiooni tunnustamine, eriti taotlejate puhul, kellel puuduvad dokumendid).

- **Määrata kindlaks taotlejatele antava rahalise toetuse ELi võrdlusalus.** Enamik sidusrühmi suhtusid taotlejatele antava rahalise toetuse kindlaksmääramiseks ELi ühise võrdlusaluse kehtestamisse kahtlevalt. Sellegipoolest hinnati kõnesolevat võimalust põhjalikult. Jõuti järeldusele, et sellist ühist võrdlusalust pole võimalik kehtestada, eelkõige seetõttu, et a) enamik liikmesriike ei taga materiaalseid vastuvõtutingimusi rahalise toetuse vormis ja eelistab seda teha mitterahaliselt või kombineerida rahalist ja mitterahalist toetust ja b) praegu taotlejatele antav rahaline toetus on enamasti oluliselt väiksem kõigist vaadeldud võrdlusalustest (vaesuspiir, äärmise vaesuse piir, toimetulekupiir). Toetusetasemete ühtlustamine eeldaks seega paljudes liikmesriikides toetuste suurendamist, mõningatel juhtudel märkimisväärset suurendamist, eriti liikmesriikides, kus toetuste tase on niigi suhteliselt kõrge, ja võiks mõnel juhul tekitada olukorra, kus taotlejaid koheldakse soodsamalt kui liikmesriigi puudustkannatavaid või muul viisil majanduslikult ebasoodsas olukorras kodanikke.

- **Ekspertiirvamuste kogumine ja kasutamine**

EASO-le on tehtud ülesandeks töötada välja tegevusstandardid ja vastuvõtutingimuste näitajad. Ettepaneku kohaselt peaksid liikmesriigid võtma neid tegevusstandardeid ja näitajaid arvesse vastuvõtutingimuste juhtimise, järelevalve ja kontrolli tagamise asjakohaste mehhanismide kehtestamisel. Tegevusstandardite ja näitajate väljatöötamiseks viis EASO 2016. aasta kevadel läbi vastuvõtutingimuste kaardistamise, mille käigus liikmesriigid esitasid üksikasjalikku teavet oma vastuvõtutingimuste tagamise käsitlest. Selle tulemusena valminud aruannet, mille koostamisse andsid oma panuse 26 liikmesriiki ja assotsieerunud riiki,¹³ on arvestatud käesoleva ettepaneku koostamisel. Aruande olulised järeldused võib kokku võtta järgmiselt:

- **Rohkem ühtlustada vastuvõtutingimusi ELis.** Materiaalsete vastuvõtutingimuste määratlus erineb liikmesriigiti oluliselt, olles mõnes liikmesriigis üsna piiratud, mõnes aga vastuvõtutingimuste direktiivis sätestatust kaugelt laiem, hõlmates hügieenitarbeid. Enamik liikmesriike tagab materiaalsed vastuvõtutingimused erinevates kombinatsioonides, näiteks nii mitterahaliselt kui ka rahalise toetuse ja kuponidena. Mõnes liikmesriigis tagatakse vastuvõtutingimused üksnes mitterahaliselt. Materiaalsete vastuvõtutingimuste tagamise viis sõltub sellest, mida tagatakse (eluase, toit, riided jne) ja kellele (vastuvõtu erivajadustega taotlejad ja varjupaigamenetluse etapp).
- **Vähendada vastuvõtuga seonduvaid teisese rände stiimuleid.** Enamik liikmesriike ei piira taotlejate liikumist konkreetsete aladega, vaid lubab neil oma territooriumil vabalt liikuda. Mitmed liikmesriigid määravad siiski taotlejatele kindla elukoha, enamasti selleks, et korraldada oma vastuvõetusüsteemi. Üldjuhul võtavad nad arvesse rahvaarvu, sotsiaalseid ja majanduslikke olusid, vastuvõtukeskuste mahutavust või

¹³ Belgia, Bulgaaria, Šveits, Tšehhi, Iirimaa, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia, Itaalia, Küpros, Läti, Leedu, Luksemburg, Ungari, Malta, Madalmaad, Norra, Austria, Poola, Portugal, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, Soome ja Rootsi.

konkreetsete taotlejate vajadusi. Enamik liikmesriike seab materiaalsete vastuvõtutingimuste pakkumise tingimuseks, et taotleja elaks konkreetses kohas, ja pakub materiaalseid vastuvõtutingimusi üldjuhul üksnes vastuvõtukeskustes. Tihti kasutavad liikmesriigid taotlejate asukoha jälgimiseks ka kohustust endast teada anda. Seda kasutatakse nii ettenähtud vastuvõtukeskuses elavate kui ka eramajutuses taotlejate puhul. Ka materiaalsete vastuvõtutingimuste kitsendamise või äravõtmise tavad ja põhjused erinevad liikmesriigiti oluliselt. Üks levinumaid vastuvõtutingimuste kitsendamise või äravõtmise põhjusi on taotleja lahkumine oma elukohast.

- **Parandada taotlejate integratsioonivõimalusi.** Pea kõik liikmesriigid annavad taotlejatele varjupaigamenetluse ajal juurdepääsu tööturule. Samas on aeg, mille möödumisel töötamise õigus antakse, liikmesriigiti väga erinev (ühest kuust mõnes liikmesriigis kuni üheksa kuuni teises). Enamik liikmesriike taotlejate juurdepääsu tööturule erilisel ei piira. Tööturustesti kasutatakse vaid mõnes üksikus liikmesriigis.

Peale selle on komisjon pärast vastuvõtutingimuste direktiivi vastuvõtmist 2013. aastal korraldanud rea kontaktkomitee kohtumisi, et arutada direktiivi ülevõtmisel ja rakendamisel tekkinud probleeme liikmesriikide ekspertidega. Kontaktkomitee kohtumiste järeldusi on ka käesoleva ettepaneku koostamisel arvesse võetud.

• Õigused

Ettepaneku sisu on põhjalikult analüüsitud, et tagada sätete täielik kooskõla nii Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud põhiõiguste ja ELi õiguse üldpõhimõtete kui ka rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustustega.

Kavandatavad vastuvõtutingimuste direktiivi muudatused rõhutavad liikmesriikide kohustust võtta oma vastuvõtusüsteemide jälgimisel ja kontrollimisel arvesse ELi tasandil välja töötatud tegevusstandardeid ja vastuvõtutingimuste näitajaid. Samuti täpsustatakse, et taotlejatel on igal juhul õigus vastuvõtutingimuste direktiivis sätestatud arstiabile ning inimväärsele elatustasemele.

Ettepanekuga tagatakse vastuvõtutingimuste kohandamine alaealiste erilisele olukorrale, olgu nad siis saatjata või koos perega, pöörates nõuetekohaselt tähelepanu nende turvalisusele, füüsilisele ja emotsionaalsele kaitsele ning üldist arengut toetavatele tingimustele. Ettepanekus on arvesse võetud ka liikmesriikidele Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivalda ennetamise ja tõkestamise konventsioonist (Istanbuli konventsioon)¹⁴ tulenevaid kohustusi.

Mittediskrimineerimise põhimõtte toetamiseks kohustatakse liikmesriike kohtlema tööturule juurdepääsu saanud taotlejaid töötingimuste, ühinemis- ja liitumisvabaduse, hariduse ja kutseõppe, kutsekvalifikatsioonide tunnustamise ja sotsiaalkindlustuse alal enda kodanikega samaväärselt.

Ettepanekus rõhutatakse, et kui liikmesriigid nõuavad taotlejalt vastuvõtutingimuste kulude osalist või täielikku katmist või tagasimaksmist, peavad nad taotleja vahendite hindamisel

¹⁴ Et pakkuda sobival tasemel kaitset naistele, kelle suhtes on kasutatud soopõhist vägivalda, ning arvestades komisjoni ettepanekuid Istanbuli konventsiooni allkirjastamist ja ratifitseerimist käsitlevate nõukogu otsuste kohta, tuleks käesoleva direktiivi tõlgendamisel ja kohaldamisel kasutada sootundlikku käsitusviisi.

lähtuma proportsionaalsuse põhimõttest, arvesse võtma konkreetse taotleja käitumist ja olukorda ning vajadust austada tema inimväärikust ja isikupuutumast, sealhulgas taotleja vastuvõtu erivajadusi.

Kõik taotleja liikumisvabadust piiravad otsused tuleb teha objektiivselt ja erapooletult, lähtudes konkreetse isiku käitumisest ja olukorrast ning võttes nõuetekohaselt arvesse proportsionaalsuse põhimõtet. Taotlejat tuleb sellise otsuse tegemisest, otsuse põhjendustest ja otsuse vaidlustamise korral viivitamata kirjalikult teavitada talle arusaadavas keeles või keeles, millest arusaamist võib temalt mõistlikult eeldada.

Vastuvõtutingimuste direktiivi kohaselt on kinnipidamine endiselt lubatav üksnes vajaduse korral ja iga juhtumit eraldi hinnates, kui muid leebemaid alternatiivseid sunnimeetmeid ei ole võimalik tõhusalt kohaldada. Kõik kehtivas direktiivis kinnipidamise puhuks juba sätestatud tagatised jäävad kehtima. Eriti tuleb jälgida, et kinnipidamise kestus oleks proportsionaalne ja kinnipidamine lõpetataks kohe, kui direktiivist tulenevalt kohaldatud kinnipidamise alus on ära langenud. Ettepanek on ka täielikus kooskõlas ELi põhiõiguste harta artikliga 6, loetuna koos Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 5 ning Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu vastava kohtupraktikaga. ÜRO lapse õiguste konventsiooni artikli 37 kohaldamisest tulenevalt ei või alaealisi kinni pidada.

MÕJU EELARVELE

Käesoleva ettepanekuga ei kaasne liidule mingisugust rahalist ega halduskoormust. Seetõttu ei avalda see mõju liidu eelarvele.

MUUD KÜSIMUSED

- **Rakenduskavad ning järelevalve-, hindamis- ja aruandluskord**

Komisjon annab kolm aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist ja edaspidi iga viie aasta järel Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru selle kohaldamisest ning teeb vajaduse korral ettepanekuid selle muutmiseks. Liikmesriigid edastavad komisjonile aruandluskohustuse täitmiseks vajaliku teabe.

Vastavalt komisjoni esitatud Euroopa Liidu Varjupaigaameti määruse ettepanekule jälgib ja hindab liikmesriikide varjupaiga- ja vastuvõtusüsteeme ka Euroopa Liidu Varjupaigaamet.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Selgitatakse üksnes sätteid, mida käesoleva ettepanekuga muudetakse.

1. Rohkem ühtlustada vastuvõtutingimusi ELis

– **Kohaldamisala:** vastuvõtutingimuste direktiivi kohaldatakse ka edaspidi üldreeglina kõikidele kolmandate riikide kodanikele ja kodakondsuseta isikutele, kes avaldavad soovi mõne liikmesriigi territooriumil rahvusvahelise kaitse saamiseks ja kel lubatakse taotlejana selle territooriumile jääda, niipea kui nad on sooviavalduse esitanud.

Kehtestatakse erand juhtumitele, kus taotleja viibib ebaseaduslikult mõnes muus liikmesriigis kui see, kus ta on kohustatud viibima. Sel juhul pole tal õigust

materiaalsetele vastuvõtutingimustele, alaealiste kooliskäimisele ja harimisele ega õigust töötada ja saada kutseõpet. Ettepanekus täpsustatakse, et taotlejatel on siiski alati õigus tervishoiuteenustele ja põhiõigustega kooskõlas olevale **inimväärsel elatustasemele**, mis katab taotleja ülalpidamise ja põhivajadused seoses füüsilise turvalisuse, inimväärikuse ja inimsuhetega (artikkel 17a). Lapse põhiõiguste austamiseks peaksid liikmesriigid tagama alaealistele ka juurdepääsu sobivale õppe- ja kasvatustegevusele kuni nende üleandmiseni vastutavasse liikmesriiki.

- Ettepanekus selgitatakse, et õigus inimväärsel kohtlemisele kehtib ka siis, kus liikmesriik nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel **kohaldab erandina teistsuguseid materiaalseid vastuvõtutingimusi**, kui vastuvõtutingimuste direktiiviga nõutakse. Ettepanekus nõutakse ka, et liikmesriigid teavitaksid komisjoni ja Euroopa Liidu Varjupaigaametit kõnesolevate erandlike meetmete võtmisest ja lõpetamisest (artikli 17 lõige 9).
- **Pereliikmete mõistet** on laiendatud, hõlmates ka peresuhted, mis on loodud pärast päritoluriigist lahkumist, ent enne liikmesriigi territooriumile saabumist (artikli 2 lõige 3). See peegeldab tänapäeva rände tegelikkust, kus taotlejad elavad enne ELi jõudmist tihti pikka aega väljaspool oma päritoluriiki, näiteks põgenikelaagrites. Laiendamine peaks vähendama laiendatud normidega hõlmatud isikute ebaseadusliku liikumist või põgenemise riski.
- Ettepanekuga nõutakse, et liikmesriigid võtaksid oma vastuvõtusüsteemide jälgimisel ja kontrollimisel arvesse EASO parajasti välja töötavaid **tegevusstandardeid ja vastuvõtutingimuste näitajaid** (artikkel 27). Ettepanekust tulenevate ülesannete täitmisel, näiteks vormide, töövahendite, näitajate ja suuniste väljatöötamisel abistab Euroopa Liidu Varjupaigaametit liikmesriikide varjupaigataotlejate vastuvõtmisega tegelevate asutuste võrgustik.
- Ettepanekuga kohustatakse liikmesriike koostama ja korrapäraselt ajakohastama **erandolukorra plaane**, mis sisaldavad meetmeid taotlejate nõuetekohase vastuvõtu tagamiseks juhtudel, kui liikmesriike tabab ebaproportsionaalselt suur taotlejate hulk (artikkel 28). Samuti nõutakse ettepanekuga, et liikmesriigid teavitaksid alati komisjoni ja Euroopa Liidu Varjupaigaametit oma erandolukorra plaani käivitamisest. Erandolukorra plaane tuleks jälgida ja hinnata vastavalt liikmesriikide varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide jälgimise ja hindamise korrale, mille peaks kehtestama Euroopa Liidu Varjupaigaamet.
- Ettepanekus täpsustatakse, et **vastuvõtu erivajadustega isikud** on isikud, kes vajavad vastuvõtutingimuste direktiivis sätestatud õiguste kasutamiseks ja selles sätestatud kohustuste täitmiseks eritagatise, olenemata sellest, kas tegemist on haavatavaks peetavate isikutega (artikli 2 lõige 13). Ettepanek sisaldab ka üksikasjalikumaid norme selle kohta, kuidas hinnata, määrata, dokumenteerida ja rahuldada taotlejate vastuvõtu erivajadusi võimalikult kiiresti ja kogu vastuvõtuperioodi kestel. See hõlmab asjaomaste asutuste töötajate nõuetekohase ja pideva koolitamise vajadust ning kohustust suunata teatavad taotlejad täiendavaks hindamiseks arsti või psühholoogide juurde. On täpsustatud, et hindamise võib integreerida olemasolevatesse siseriiklikesse menetlustesse või hindamisse, mida tehakse menetluslike erivajadustega taotlejate tuvastamiseks (artikkel 21).
- Ettepanekuga kehtestatakse rangemad tähtajad, nii et liikmesriigid peavad **määrama saatjata alaealist esindava ja abistava eestkostja** viie tööpäeva jooksul alates sooviavalduse esitamisest. Samuti tehakse ettepanek, et eestkostjate vastutusel olla võivate saatjata alaealiste arv ei tohiks takistada neid oma ülesandeid täitmast.

Liikmesriigid peaksid jälgima, et eestkostjad täidaksid oma ülesandeid nõuetekohaselt, ning vaatama läbi saatjata alaealiste kaebused oma eestkostja peale. Käesolevas ettepanekus sätestatud eestkostjate ülesandeid (artikkel 23) võivad täita kavandatava varjupaigamenetluste määruse alusel määratavad eestkostjad.

2. Vastuvõtuga seonduvate ELis teise rände stiimulite vähendamine

- Ettepanekuga nõutakse, et liikmesriigid **teavitaksid taotlejaid ühist vormi kasutades** esimesel võimalusel ja hiljemalt taotluse esitamisel kõigist hüvedest ja kohustustest, mida taotlejad peavad vastuvõtutingimustega seoses täitma, sealhulgas asjaoludest, mille tõttu võidakse piirata materiaalseid vastuvõtutingimusi (artikkel 5).
- Ettepanek ei muuda fakti, et taotlejad võivad üldjuhul **liikuda vabalt liikmesriigi territooriumil** või kõnealuse liikmesriigi poolt neile määratud alal (artikli 7 lõige 1).
- Ettepanek nõuab siiski, et avalike huvide või avaliku korraga seotud põhjustel, rahvusvahelise kaitse taotluse kiireks menetlemiseks ja tõhusaks jälgimiseks, Dublini määruse alusel vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluse kiireks toimetamiseks ja jälgimiseks või taotleja põgenemise tõhusaks ennetamiseks määraksid liikmesriigid vajaduse korral **taotlejale konkreetse elukoha**, näiteks majutuskeskuse, eramu, korteri, hotelli või taotlejate majutamiseks kohandatud muud ruumid. Selline otsus võib olla vajalik eelkõige juhtudel, kui taotleja ei ole täitnud oma järgmisi kohustusi.
 - Taotleja ei avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks liikmesriigis, kuhu ta esimesena ebaseaduslikult sisenes või seaduslikult sisenes. Taotlejatel ei ole õigust valida, millises liikmesriigis kaitset taotleda. Taotleja peab taotlema rahvusvahelist kaitset liikmesriigis, kuhu ta esimesena ebaseaduslikult siseneb, või liikmesriigis, kuhu ta seaduslikult siseneb. Taotlejatel, kes on jätnud selle kohustuse täitmata, on pärast Dublini määruse alusel vastutava liikmesriigi kindlaksmääramist väiksem tõenäosus saada luba jääda liikmesriiki, kus nad avaldasid soovi saada kaitset ja mis on eeldatavalt nende enda valitud liikmesriik, ning seetõttu on nende põgenemise tõenäosus suurem.
 - Taotleja on põgenenud liikmesriigist, kus ta on kohustatud viibima. Taotleja on kohustatud viibima liikmesriigis, kus ta avaldas soovi saada kaitset, või liikmesriigis, kuhu ta Dublini määruse kohaselt üle anti. Kui taotleja on sellest liikmesriigist põgenenud ja reisinud loata teise liikmesriiki, on hästitoimiva Euroopa ühise varjupaigasüsteemi tagamiseks tingimata vajalik saata taotleja kiiresti tagasi õigesse liikmesriiki. Kuni üleandmiseni on oht, et taotleja põgeneb, mistõttu tema asukohta tuleb hoolikalt jälgida.
 - Taotleja on pärast teise liikmesriiki põgenemist saadetud tagasi liikmesriiki, kus ta on kohustatud viibima. Taotleja eelneva teise liikmesriiki põgenemise fakt on oluline asjaolu, mida võtta arvesse taotleja edasise põgenemise riski hindamisel. Et taotleja uuesti ei põgeneks ja püsiks pädevatele asutustele kättesaadavana, tuleb tema asukohta hoolikalt jälgida.

Kui taotlejal on õigus materiaalsetele vastuvõtutingimustele, tuleks ka neid materiaalseid vastuvõtutingimusi pakkuda vaid juhul, kui taotleja elab nimetatud konkreetses kohas (artikli 7 lõige 2).

- Ettepanekuga nõutakse ka, et liikmesriigid kohustaksid vajadusel taotlejat **andma endast korrapäraselt teada ametiasutustele**, kui on põhjust arvata, et taotleja võib olla põgenemisriskiga (artikli 7 lõige 3).
- Arvestades tõsiseid tagajärgi taotlejatele, kes on põgenenud või kellega hinnangu kohaselt seondub põgenemisrisk, hõlmab **põgenemise määratlus** ettepanekus nii tahtlikku kõrvalehoidumist kohaldatavatest varjupaigamenetlustest kui ka olukorda, kus taotleja ei ole asjaomastele asutustele faktiliselt kättesaadav näiteks seetõttu, et ta on lahkunud territooriumilt, kus ta on kohustatud viibima (artikli 2 lõige 10). Põgenemisriski määratluse alla kuulub sarnaselt Dublin III määruse¹⁵ määratlusele ka see, kui konkreetse juhtumi puhul on siseriikliku õigusega ette nähtud objektiivsetest kriteeriumitest lähtudes põhjust arvata, et taotleja võib põgeneda (artikli 2 lõige 11).
- On sõnaselgelt sätestatud, et kõik taotleja liikumisvabadust piiravad otsused peavad lähtuma **konkreetselt isiku olukorrast**, võttes nõuetekohaselt arvesse taotlejate võimalikke vastuvõtu erivajadusi ja proportsionaalsuse põhimõtet. Samuti on selgitatud, et taotlejaid tuleb neist otsustest ja nende mittetäitmise tagajärgedest nõuetekohaselt teavitada (artikli 7 lõiked 7 ja 8).
- On selgitatud, et liikmesriigid peaksid andma taotlejatele **reisidokumendi** vaid tõsistel humanitaarkaalu põhjustel. Lisatud on, et reisidokumente võib välja anda ka **muudel mõjuvatel põhjustel**, näiteks juhul, kui taotlejatele on antud juurdepääs tööturule ja neilt nõutakse tööalaselt reisimist. Väljaspool neid erandjuhtumeid ei peaks reisidokumente välja andma. Lisaks peaks reisidokumentide kehtivus **piirduma** väljaandmise aluseks oleva **eesmärgi ja kestusega** (artikkel 6). Nõue, et liikmesriigid peavad andma taotlejatele isikut tõendava dokumendi, sisaldub varjupaigamenetluste määruse ettepaneku artiklis 29.
- **Materiaalsete vastuvõtutingimuste mõistet** on laiendatud, lisades sellesse muid asju peale toidu, et kajastada paljudes liikmesriikides juba tagatavaid materiaalseid vastuvõtutingimusi ning rõhutada näiteks selliste tarbeesemete olulisust nagu hügieenitarbed (artikli 2 lõige 7).
- Ettepanekus on täpsustatud, et majutust, toitu ja muid hädavajalikke tarbeesemeid **ei või piirata ega ära võtta**. Üksnes päevarahasid võib teatavatel juhtudel vähendada või erandlikel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ära võtta. Kui majutus, toit, riided ja teised hädavajalikud tarbeesemed tagatakse rahalise toetuse abil, võib need toetused teatavatel juhtudel **asendada mitterahaliselt tagatavate vastuvõtutingimustega** (artikli 19 lõige 1).
- Lisatud on neli uut asjaolu, mille puhul võib **materiaalseid vastuvõtutingimusi piirata või nende vormi muuta**. Materiaalseid vastuvõtutingimusi võib piirata või muuta, kui taotleja on tõsiselt rikkunud majutuskeskuse sisekorraeskirju või käitunud äärmiselt vägivaldselt; ei ole täitnud kohustust taotleda rahvusvahelist kaitset esimeses liikmesriigis, kuhu ta ebaseaduslikult sisenes, või liikmesriigis, kuhu ta seaduslikult sisenes; on pärast teise liikmesriiki põgenemist tagasi saadetud; ei ole osalenud kohustuslikes integratsioonimeetmetes (artikli 19 lõige 1).
- Taotlejate teisese rände ja põgenemise vastu võitlemiseks on lisatud **täiendav kinnipidamise alus**. Kui taotlejale on määratud konkreetne elukoht, kuid ta ei ole seda kohustust täitnud ja püsib risk taotleja põgenemiseks, võib taotlejat konkreetsetes kohas elamise kohustuse täitmise tagamiseks kinni pidada (artikli 8 lõike 3 punkt c). Nagu ka kõigi teiste vastuvõtutingimuste direktiivi kohaste kinnipidamise aluste

¹⁵ ELT L 180, 29.6.2013, lk 31.

puhul, on kinnipidamine lubatav üksnes vajaduse korral ja igat juhtumit eraldi hinnates, kui muid leebemaid alternatiivseid sunnimeetmeid ei ole võimalik tõhusalt kohaldada. Kõik kehtivas vastuvõtutingimuste direktiivis kinnipidamise puhuks juba sätestatud tagatised jäävad muutmata. Eriti hoolikalt tuleb ka tagada, et kinnipidamise kestus oleks proportsionaalne ja kinnipidamine lõppeks kohe kui pole enam põhjust arvata, et taotleja talle määratud kohustust ei täida. Kõnesolevast kohustusest ja selle rikkumise tagajärgedest peab olema teavitatud ka taotlejat.

3. Taotlejate integratsioonivõimaluste parandamine ELis – juurdepääs tööturule
- Ettepanekuga vähendatakse maksimaalset tööturule juurdepääsu tähtaega **ühelsalt kuult kuuele kuule** pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise kuupäeva, kui varjupaigamenetluste määruse ettepaneku kohast haldusotsust ei ole tehtud ja viivitus ei ole taotleja põhjustatud (artikli 15 lõike 1 punkt 1). See ühtlustab taotlejate tööturule juurdepääsu tähtaja varjupaigamenetluste määruse ettepanekus sätestatud taotluste sisulise läbivaatamise menetluse kestusega. Kohe, kui taotlejale antakse juurdepääs tööturule, tuleb see tema isikut tõendavas dokumendis eraldi ära märkida (artikli 15 lõige 5).
 - Kiirem juurdepääs tööturule aitab parandada taotlejate integratsioonivõimalusi ja vähendab vastuvõtukulusid, eriti juhtudel, kus rahvusvahelise kaitse andmine on tõenäoline. Seetõttu lubab ettepanek liikmesriikidel anda juurdepääsu varem. Liikmesriike julgustatakse avama juurdepääsu **hiljemalt kolm kuud pärast taotluse esitamist**, juhul kui taotlus on tõenäoliselt hästi põhjendatud, sealhulgas juhul, kui taotlus kuulub sel põhjusel eelisjärjekorras läbivaatamisele.
 - Teiselt poolt välistab ettepanek tööturule juurdepääsu taotlejatele, keda arvatavasti rahvusvahelise kaitse saajateks ei tunnistata, kuna nende taotlused on tõenäoliselt põhjendamatud (artikli 15 lõike 1 punkt 2). Sellesse kategooriasse kuuluvad taotlejad, kelle taotlus vaadatakse sisuliselt läbi kiirendatud menetluses, kuna taotleja on varjanud olulisi asjaolusid või esitanud selgelt ebaõigeid avaldusi, teavet või dokumente, esitanud taotluse pelgalt tagasisaatmisotsuse edasilükkamiseks või nurjamiseks, on turvalisest päritoluriigist või teda peetakse mõjuvatel põhjustel riigi julgeolekut või avalikku korda ohustavaks vastavalt kavandatavale varjupaigamenetluste määrusele.
 - Ettepanekus täpsustatakse, et **kui antakse juurdepääs tööturule, peab see olema tegelik**. Kui tingimused takistavad taotlejal tegelikult tööd otsimast, ei saa juurdepääsu lugeda tegelikuks. Tööturustid, mille eesmärk on eelistada riigi või Euroopa Liidu kodanikke või asjaomases liikmesriigis seaduslikult elavaid kolmandate riikide kodanikke, ei tohiks takistada taotlejate tegelikku juurdepääsu tööturule (artikkel 15).
 - Ettepaneku kohaselt peaksid taotlejatel pärast tööturule juurdepääsu saamist olema **liikmesriigi kodanikega võrdsest kohtlemisest lähtuvad ühised õigused**, mis on ka liidus (näiteks ühtse loa direktiivi¹⁶ või hooajatöötajate direktiivi¹⁷ alusel) töötavatel kolmandate riikide kodanikel. Eraldi on sätestatud, et õigus võrdsele kohtlemisele ei too kaasa elamisõigust juhul, kui taotleja rahvusvahelise kaitse taotlus on tagasi lükatud (artikli 15 lõige 3).

¹⁶ ELT L 343, 23.12.2011, lk 1.

¹⁷ ELT L 94, 28.3.2014, lk 375.

- Ettepanekus osutatud **töötingimused** peaksid hõlmama vähemalt palka ja töölt vabastamist, tervishoiu ja tööohutuse nõudeid, tööaega ja puhkust, võttes arvesse kehtivaid kollektiivlepinguid. Ettepanek tagab ka taotlejate võrdse kohtlemise **ühinemis- ja liitumisvabaduse, hariduse ja kutseõppe, kutsekvalifikatsioonide tunnustamise ja sotsiaalkindlustuse** osas (artikli 15 lõige 3).
- Ettepanekuga luuakse võimalus piirata võrdset kohtlemist **hariduses ja kutseõppes** üksnes konkreetse tööga seotud hariduse ja koolitusega. **Sotsiaalkindlustusliigid** on kindlaks määratud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruses (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta).¹⁸ Ettepanek võimaldab piirata taotlejate võrdset kohtlemist ka seoses **peretoetuste ja töötushüvitistega**. Töötutel taotlejatel on õigus käesolevas direktiivis sätestatud vastuvõtutingimustele (artikli 15 lõige 3).

¹⁸ ELT L 166, 30.4.2004, lk 18.

↓ 2013/33/EL

2016/0222 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõike 2 punkti f,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹⁹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²⁰,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

↓ 2013/33/EL põhjendus 1
(kohandatud)

- (1) ~~Nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiivi 2003/9/EÜ, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded,~~²¹ ☒ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/33/EL²² ☒ tuleb teha mitmeid olulisi muudatusi. Selguse huvides tuleks kõnealune direktiiv uuesti sõnastada.

↓ 2013/33/EL põhjendus 2
(kohandatud)

- (2) Ühine varjupaigapoliitika, sealhulgas Euroopa ühine varjupaigasüsteem, ☒ mis põhineb pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni (mida on täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta Uus Yorgi protokolliga) täielikul kohaldamisel, ☒ on osa Euroopa Liidu eesmärgist luua järk-järgult vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, mis on avatud isikutele, kes neist sõltumatute asjaolude tõttu taotleavad õiguspäraselt kaitset liidus ☒, kinnitades seega tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse

¹⁹ ELT C [...], [...], lk [...].

²⁰ ELT C [...], [...], lk [...].

²¹ ~~ELT L 31, 6.2.2003, lk 18.~~

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/33/EL, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (ELT L 180, 29.6.2013, lk 96).

põhimõtte järgimist ☒. See poliitika peaks juhinduma solidaarsuse ja vastutuse, sealhulgas selle rahalise mõju õiglase jagamise põhimõttest liikmesriikide vahel.

↓ uus

- (3) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi aluseks on süsteem, millega määratakse kindlaks rahvusvahelise kaitse taotlejate eest vastutav liikmesriik, ning varjupaigamenetlusi, vastuvõtutingimusi ja -korda ning rahvusvahelise kaitse saajate õigusi käsitlevad ühised nõuded. Hoolimata olulistest edusammudest, mida on tehtud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi arendamisel, esineb kasutatavates menetlusliikides, taotlejatele võimaldatavates vastuvõtutingimustes, varjupaigataotluste rahuldamise määra ja rahvusvahelise kaitse saajatele antava kaitse liikides liikmesriigiti endiselt suuri erinevusi. Need erinevused on olulised teise rände ajendid ja töötavad vastu eesmärgile tagada kõikide taotlejate võrdne kohtlemine olenemata sellest, kus kohas liidus nad kaitset taotlevad.

↓ 2013/33/EL põhjendus 3
(kohandatud)

- ~~(3) Oma erakorralisel kohtumisel Tamperes 15. ja 16. oktoobril 1999 otsustas Euroopa Ülemkogu püüelda sellise Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise poole, mis põhineb pagulasseisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni, mida on täiendatud 31. jaanuari 1967. aasta Uus-Yorgi protokolliga („Genfi konventsioon“), täielikul kohaldamisel, kinnitades sellega tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimist. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise esimene etapp viidi lõpule aluslepingutega ettenähtud asjaomaste õigusaktide vastuvõtmise teel, mille raames võeti vastu ka direktiiv 2003/9/EÜ.~~

↓ 2013/33/EL põhjendus 4
(kohandatud)

- ~~(4) Euroopa Ülemkogu võttis oma 4. novembri 2004. aasta kohtumisel vastu Haagi programmi, milles seati vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal rakendatavad eesmärgid aastateks 2005–2010. Sellega seoses kutsuti Haagi programmis Euroopa Komisjoni üles lõpetama esimese etapi õigusaktide hindamine ning esitama teise etapi õigusaktid ja meetmed Euroopa Parlamendile ja nõukogule.~~

↓ 2013/33/EL põhjendus 5
(kohandatud)

- ~~(5) Ülemkogu võttis oma 10.–11. detsembri 2009. aasta kohtumisel vastu Stockholmi programmi, milles kinnitati veel kord pühendumust kohustusele luua 2012. aastaks kaitse ja solidaarsuse ühine ala, mis põhineb ühisel varjupaigamenetlusel ja rahvusvahelise kaitse saanud isikute ühesugusel seisundil ning mille aluseks oleksid ranged kaitseõuded ning õiglased ja tõhusad menetlused. Samuti nähakse Stockholmi programmiga ette, et on äärmiselt oluline kohaldada isikutele~~

~~samaväärseid vastuvõtutingimusi, olenemata sellest, millises liikmesriigis nad rahvusvahelise kaitse taotluse esitavad.~~

↓ uus

(4) Komisjon rõhutas 6. aprilli 2016. aasta teatises „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimine ja seaduslike võimaluste parandamine Euroopasse jõudmiseks“,²³ et Euroopa ühist varjupaigasüsteemi on vaja täiendavalt tugevdada ja ühtlustada. Selles kirjeldati ka erinevaid võimalusi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi parandamiseks, nimelt jätkusuutliku ja õiglase süsteemi väljatöötamist rahvusvahelise taotlejate eest vastutava liikmesriigi kindlaksmääramiseks, Eurodac-süsteemi tugevdamist, liidu varjupaigasüsteemis suurema lähenemise saavutamist, ELi sisese teisese rände ärahoidmist, ELi Varjupaigaküsimuste Tugiameeti (EASO) uusi volitusi. See on vastus Euroopa Ülemkogu 2016. aasta 18.–19. veebruari²⁴ ja 17.–18. märtsi²⁵ üleskutsetele liikuda edasi liidu olemasoleva raamistiku reformimisega, et tagada inimlik ja tõhus varjupaigapoliitika. Samuti tehakse selles ettepanek edasise tegevuse kohta kooskõlas Euroopa Parlamendi 12. aprilli 2016. aasta algatusraportis rände suhtes ette nähtud tervikliku lähenemisviisiga.

(5) Vastuvõtutingimused on liikmesriikides endiselt väga erinevad nii vastuvõtusüsteemi korralduselt kui ka taotlejate suhtes tagatavate nõuete poolest. Mõnes liikmesriigis pidevalt esinevad probleemid taotlejate väärikat kohtlemist tagavatest vastuvõtunõuetest kinnipidamisega on aidanud kaasa sellele, et ebaproportsionaalselt suur koormus jääb nende väheste liikmesriikide kanda, kes pakuvad üldjuhul soodsaid vastuvõtutingimusi, kuid tunnevad siis survet nende piiramiseks. Kõiki liikmesriike hõlmavad sobival tasandil kehtestatud võrdsemad vastuvõtunõuded aitavad kaasa taotlejate väärikumale kohtlemisele ja õiglasemale jaotamisele kogu ELis.

↓ 2013/33/EL põhjendus 6
(kohandatud)

~~(6) Kasutada tuleks Euroopa Pagulasfondi~~ Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi ja Euroopa Liidu Varjupaigaameti ~~Varjupaigaküsimuste Tugiameeti~~ vahendeid, et piisavalt toetada liikmesriikide jõupingutusi ~~Euroopa ühise varjupaigasüsteemi teises etapis~~ käesolevas direktiivis kehtestatud nõuete rakendamisel, ~~eelkõige~~ sealhulgas nende liikmesriikide jõupingutusi, kelle varjupaigasüsteem on eelkõige riigi geograafilise asendi või demograafilise olukorra tõttu sattunud erilise ja ebaproportsionaalse surve alla.

²³ COM(2016) 197 (final).

²⁴ EUCO 19.02.2016, SN 1/16.

²⁵ EUCO 12/1/16.

↓ 2013/33/EL põhjendus 7
(kohandatud)

- ~~(7) Pidades silmas esimese etapi õigusaktide rakendamise hindamise tulemusi, on praeguses etapis asjakohane kinnitada direktiivi 2003/9/EÜ aluspõhimõtteid, et tagada rahvusvahelise kaitse taotlejate („taotlejad”) vastuvõtutingimuste parandamine.~~
-

↓ 2013/33/EL põhjendus 8
⇒ uus

- (7) Taotlejate võrdse kohtlemise tagamiseks kogu liidus peaks direktiivi kohaldama rahvusvahelise kaitse taotluste menetluste kõikide etappide ja liikide suhtes, kõikides taotlejaid vastuvõtvates kohtades ja asutustes ning niikaua kuni taotlejatel on lubatud viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil taotlejana. ⇒ On vaja täpsustada, et materiaalsed vastuvõtutingimused tuleks taotlejatele kättesaadavaks teha alates hetkest, mil isik avaldab menetleva ametiasutuse ametnikele, samuti muudele ametnikele või ametitele, kes on määratud pädevaks taotlusi vastu võtma või registreerima või kes menetlevat ametiasutust sellise taotluste saamisel abistavad kooskõlas määrusega (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus], soovi taotleda rahvusvahelist kaitset. ⇐
-

↓ uus

- (8) Kui taotleja viibib mõnes muus liikmesriigis kui selles, kus ta on kohustatud viibima määruse (EL) nr XXX/XXX (Dublin määrus) kohaselt, ei peaks taotlejal olema õigust artiklites 14 ja 17 osutatud vastuvõtutingimustele.
-

↓ 2013/33/EL põhjendus 10

- (9) Käesoleva direktiivi ~~reguleerimisalasse~~ kohaldamisalasse kuuluvate isikute kohtlemisel on liikmesriigid seotud kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest õigusaktidest, millega nad on ühinenud.
-

↓ 2013/33/EL põhjendused 11 ja 12 (kohandatud)

- (10) Taotlejate vastuvõtmisele tuleks sätestada ☒ ühtsed tingimused ☒ ~~nõuded~~, mis oleksid piisavad, et tagada taotlejatele kõikides liikmesriikides inimväärne elatustase ning võrreldavad elutingimused. Taotlejate vastuvõtutingimuste ühtlustamine peaks aitama piirata taotlejate ~~edasist liikumist~~ teisest rännet ühest liikmesriigist teise erinevuste tõttu nende vastuvõtutingimustes.

↓ uus

~~(11)~~ Tagamaks, et taotlejad teavad, millised on kõrvalehoidmise tagajärjed, peaksid liikmesriigid taotlejaid teavitama ühetaoliselt ja võimalikult kiiresti ning hiljemalt siis, kui taotleja esitab taotluse, kõikidest vastuvõtutingimustega seotud kohustustest, mida nad peavad täitma, sh millistes olukordades võidakse materiaalseid vastuvõtutingimusi ja mis tahes hüvesid piirata.

↓ 2013/33/EL põhjendus 13
(kohandatud)

~~(13)~~ Selleks et tagada kõikide rahvusvahelise kaitse taotlejate võrdne kohtlemine ja kooskõla liidu kehtivate varjupaigalaste õigusaktidega, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011 direktiiviga 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule,²⁶ on asjakohane laiendada käesoleva direktiivi reguleerimisala selliselt, et see hõlmaks ka täiendava kaitse taotlejaid.

↓ uus

(12) Ühtlustatud ELi normid taotlejatele väljaantavate dokumentide kohta teevad taotlejate jaoks liidus ebaseaduslikult liikumise keerukamaks. On vaja täpsustada, et liikmesriigid peaksid taotlejatele andma reisidokumendi välja üksnes tõsistel humanitaarsetel või muudel mõjuvatel põhjustel. Samuti peaks reisidokumentide kehtivus piirduma nende välja andmise aluseks oleva eesmärgi ja kestusega. Tõsisteks humanitaarseteks põhjusteks võiks näiteks lugeda seda, kui taotlejal on vaja reisida teise riiki ravi saamiseks või külastada sugulasi konkreetsetel juhtudel, nt raskelt haige lähisugulase külastamiseks või lähisugulaste pulma või matustele minekuks. Muud mõjuvad põhjused võivad hõlmata olukordi, kui tööturule lubatud taotlejatel tuleb reisida tööalaselt, kui taotlejatel on vaja reisida õppekava raames või kui alaealised reisivad koos kasuperekonnaga.

(13) Taotlejatel ei ole õigust valida, millises liikmesriigis kaitset taotleda. Taotleja peab rahvusvahelist kaitset taotlema liikmesriigis, mille kaudu ta esmalt sisenes, või seadusliku viibimise korral liikmesriigis, kus ta seaduslikult viibib või elab. Seda kohustust eiranud taotleja puhul on pärast määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt vastutava liikmesriigi kindlaks määramist vähem tõenäoline, et tal lubatakse jääda liikmesriiki, kus sooviavaldus esitati, mistõttu suureneb põgenemise tõenäosus. Tema asukohta tuleks seetõttu hoolega jälgida.

(14) Nõutakse, et taotlejad viibiksid liikmesriigis, kus nad sooviavalduse esitasid, või liikmesriigis, kuhu nad anti üle kooskõlas määrusega (EL) nr XXX/XXX [Dublini

²⁶ ELTL 180, 29.6.2013, lk 60.

määrus]. Juhul kui taotleja on sellest liikmesriigist põgenenud ja ilma loata teise liikmesriiki reisinud, on Euroopa ühise varjupaigasüsteemi hea toimimise tagamiseks otsustava tähtsusega, et taotleja toimetatakse kiiresti tagasi liikmesriiki, kus ta on kohustatud viibima. Kuni sellise üleandamiseni on oht, et taotleja võib põgeneda, mistõttu tuleks tema asukohta hoolikalt jälgida.

(15) Asjaolu, et taotleja on varem põgenenud teise liikmesriiki, on taotleja põgenemise ohu hindamisel oluline tegur. Selleks, et välistada, et taotleja põgeneb uuesti pärast tagasisaatmist liikmesriiki, kus ta on kohustatud viibima, ja tagada, et ta oleks pädevate asutuste jaoks kättesaadav, tuleks tema asukohta hoolikalt jälgida.

(16) Avaliku huvi või avaliku korraga seotud põhjustel või taotleja rahvusvahelise kaitse taotluse menetluse kiireks toimetamiseks ja tõhusaks jälgimiseks, määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] alusel vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluse kiireks toimetamiseks ja tõhusaks jälgimiseks või selleks, et tulemuslikult takistada taotleja põgenemist, peaksid liikmesriigid vajaduse korral määrama taotlejale konkreetse elukoha, nt majutuskeskus, eramu, korter, hotell või muud taotlejate majutamiseks kohandatud ruumid. Selline otsus võib olla vajalik, et tulemuslikult takistada taotleja põgenemist eelkõige juhtudel, kui taotleja ei ole täitnud järgmisi kohustusi: esitanud sooviavaldust liikmesriigis, mille kaudu ta esmalt ebaseaduslikult või seaduslikult sisenes; jäänud liikmesriiki, kus ta on kohustatud viibima; või juhul, kui taotleja on pärast teise liikmesriiki põgenemist tagasi saadetud liikmesriiki, kus ta on kohustatud viibima. Juhtudel, kui taotlejal on õigus materiaalsetele vastuvõtutingimustele, peaks nende võimaldamise eeldus olema ka see, et taotleja elab määratud elukohas.

(17) Kui on põhjust arvata, et taotleja võib põgeneda, peaksid liikmesriigid kohustama taotlejat nii sageli kui vaja pädevatele ametiasutustele endast teada andma, jälgides sel viisil, et taotleja ei põgeneks. Selleks, et takistada taotlejate edaspidist põgenemist, peaksid liikmesriigid saama materiaalseid vastuvõtutingimusi, millele taotlejal on õigus, võimaldada üksnes loonusena.

(18) Kõik taotleja liikumisvabadust piiravad otsused peavad lähtuma asjaomase isiku käitumisest ja konkreetsest olukorrast, võttes arvesse kõiki taotlejate vastuvõtu erivajadusi ja proportsionaalsuse põhimõtet. Taotlejaid tuleb nõuetekohaselt sellistest otsustest ja nende järgimata jätmise tagajärgedest teavitada.

(19) Arvestades raskeid tagajärgi, mida põgenemine või põgenemise oht taotleja jaoks kaasa toob, tuleks põgenemise tähendus määratleda selliselt, et hõlmatud oleks nii tahtlik tegevus kohaldatava varjupaigamenetluse vältimiseks kui ka faktilised asjaolud, mille puhul isik ei ole püsivalt pädevatele ametiasutustele kättesaadav, mh seetõttu, et lahkub territooriumilt, kus ta on kohustatud viibima.

↓ 2013/33/EL põhjendus 15
(kohandatud)
⇒ uus

- (20) Taotlejate kinnipidamist tuleks kohaldada kooskõlas põhimõttega, et isikut ei või kinni pidada üksnes selle alusel, et ☒ ta ☒ ~~ta~~ taotleb rahvusvahelist kaitset, eelkõige kooskõlas liikmesriikide rahvusvaheliste õiguslike kohustustega ja Genfi konventsiooni artikliga 31. Taotlejaid võib kinni pidada ainult käesoleva direktiiviga ette nähtud väga selgelt kindlaksmääratud erandlike asjaolude korral ning lähtuma nii sellise kinnipidamise viisi kui ka eesmärgi puhul vajaduse ja proportsionaalsuse põhimõttest. ⇒ Taotlejate kinnipidamine käesoleva direktiivi alusel peaks olema lubatud üksnes õigus- või haldusasutuse antud kirjaliku korraldusega, milles on esitatud selle andmise alused, sh juhul, kui isik on kinni peetud juba ajal, mil ta avaldas soovi saada rahvusvahelist kaitset. ⇐ Kui taotlejat peetakse kinni, peaks tal olema tõhus juurdepääs vajalikele menetlustagatistele, näiteks õiguskaitsevahendile siseriiklikus kohtus.

↓ uus

- (21) Kui taotlejale on määratud konkreetne elukoht, kuid taotleja ei ole seda kohustust täitnud, siis peab taotleja kinnipidamiseks esinema tõendatud oht, et taotleja võib põgeneda. Igas olukorras tuleb eelkõige jälgida, et kinnipidamise kestus oleks proportsionaalne ja kinnipidamine lõppeks kohe, kui taotlejale seatud kohustus on täidetud või ei ole enam põhjust arvata, et taotleja seda kohustust ei täida. Samuti tuleb taotlejat teavitada kõnealusest kohustusest ja selle järgimata jätmise tagajärgedest.

↓ 2013/33/EL põhjendus 16

- (22) Nõuetekohase hoolsuse põhimõte eeldab kinnipidamise alustega seotud ~~administratiivmenetluste~~ haldusmenetluste korral vähemalt seda, et liikmesriik võtab konkreetseid ja asjakohaseid meetmeid, tagamaks, et kinnipidamise aluste kontrollimiseks vajalik aeg on võimalikult lühike ning on reaalne võimalus viia kontrollimine läbi võimalikult kiiresti. Kinnipidamine ei tohi ületada aega, mida on mõistlikult vaja asjakohaste menetluste lõpule viimiseks.

↓ 2013/33/EL põhjendus 17

- (23) Käesolevas direktiivis sätestatud kinnipidamise alused ei piira muude kinnipidamise aluste, sealhulgas kriminaalmenetluse raames siseriikliku õiguse kohaste kinnipidamisaluste kohaldamist, mis ei ole seotud kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotlusega.

↓ 2013/33/EL põhjendus 18
⇒ uus

- (24) Kinnipeetud taotlejaid tuleks kohelda täielikult inimväärikust austades ja nende vastuvõtmisel tuleks spetsiaalselt arvesse võtta nende vajadusi selles olukorras. Eelkõige peaksid liikmesriigid tagama ⇒ Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 24 ja ⇐ ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni artikli 37 kohaldamise.
-

↓ 2013/33/EL põhjendus 19

- (25) Võib esineda juhtumeid, kus teatavaid vastuvõtutagatise ei ole isiku kinnipidamise korral näiteks kinnipidamisasutuse geograafilise asukoha või spetsiifilise struktuuri tõttu võimalik praktikas kohe tagada. Siiski peaks neist tagatistest tehtavad võimalikud erandid olema ajutised ja neid tuleks kohaldada üksnes käesolevas direktiivis sätestatud asjaolude korral. Erandeid tuleks kohaldada üksnes erakorraliste asjaolude korral ja need peaksid olema nõuetekohaselt põhjendatud, võttes arvesse iga juhtumiga seonduvaid asjaolusid, sealhulgas kohaldatava erandi raskusastet, selle kestust ja mõju asjaomasele taotlejale.
-

↓ 2013/33/EL põhjendus 20

- (26) Selleks et tagada paremini taotlejate kehaline ja vaimne puutumatus, peaks nende kinnipidamine olema viimane abinõu ja seda võib kohaldada alles siis, kui kõik muud alternatiivsed vabadusekaotust mittehõlmavad kinnipidamismeetmed on nõuetekohaselt läbi vaadatud. Mis tahes alternatiivne kinnipidamismeede peab austama taotlejate põhilisi inimõigusi.
-

↓ 2013/33/EL põhjendus 21

- (27) Selleks et tagada kooskõla menetlustagatistega, mis seisnevad võimaluses võtta ühendust õigusabi andvate organisatsioonide või isikurühmadega, tuleks jagada teavet selliste organisatsioonide ja isikurühmade kohta.
-

↓ 2013/33/EL põhjendus 22

- (28) Kui otsustatakse elukoha valiku üle, peaksid liikmesriigid võtma nõuetekohaselt arvesse lapse parimaid huvisid ning samuti taotleja konkreetset olukorda, kui ta on liikmesriigis juba viibivate pereliikmete või muude lähisugulaste ülalpidamisel, näiteks vallalised alaealised õed ja vennad.

↓ 2013/33/EL põhjendus 14

- (29) Erivajadustega isikute vastuvõtmine peaks olema siseriiklike ametiasutuste esmane eesmärk, et tagada selliste isikute vastuvõtmisel spetsiaalselt nende vastuvõtu erivajaduste arvesse võtmine.

↓ 2013/33/EL põhjendus 9

⇒ uus

- (30) Liikmesriigid peaksid käesoleva direktiivi kohaldamisel püüdma täielikult tagada lapse parimate huvide ja perekonna ühtsuse põhimõtete täitmise vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste hartale, ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsioonile ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonile. ⇒ Vastuvõtutingimusi on vaja kohandada alaealiste eriolukorda silmas pidades, sõltumata sellest, kas nad on saatjata või koos perekonnaga, võttes nõuetekohaselt arvesse nende turvalisust, füüsilist ja emotsionaalset heaolu ning võimaldades vastuvõtutingimusi viisil, mis soodustaks alaealiste üldist arengut. ⇐

↓ uus

- (31) Liikmesriigid peavad tagama, et taotlejad saavad vajalikke tervishoiuteenuseid, mis hõlmaksid vähemalt vältimatu abi ning haiguste, sh raskete vaimsete häirete põhiravi. Selleks et arvestada rahvatervise probleemidega haiguste ennetamisel ja kaitsta üksiktaotlejate tervist, peaks taotlejate jaoks tervishoiuteenuste kättesaadavus hõlmama ka ennetavat ravi, nt vaksineerimisi. Liikmesriigid võivad rahvatervisega seotud põhjustel nõuda, et taotlejad läbiksid arstliku läbivaatuse. Arstliku läbivaatuse tulemused ei tohiks mõjutada rahvusvahelise kaitse taotluste hindamist, mis tuleks kooskõlas määrusega (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] alati teha objektiivselt, erapooletult ning iga isiku kohta eraldi.

- (32) Käesoleva direktiiviga taotlejale antud õigust materiaalsetele vastuvõtutingimustele võib teatavates olukordades piirata, nt juhul kui taotleja on põgenenud liikmesriigist, kus ta on kohustatud viibima, teise liikmesriiki. Siiski peaks liikmesriigid igas olukorras tagama taotlejatele tervishoiuteenuste kättesaadavuse ja inimväärse elatustaseme kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja ÜRO lapse õiguste konventsiooniga, eelkõige seeläbi, et kantakse hoolt taotleja toimetuleku ja põhivajaduste eest nii füüsilise turvalisuse ja väärkuse kui ka inimestevaheliste suhete mõistes, võttes nõuetekohaselt arvesse rahvusvahelist kaitset taotleva isiku ja tema perekonna või hooldaja paratamatut haavatavust. Nõuetekohaselt tuleb arvestada ka taotlejatega, kellel on vastuvõtu erivajadused. Arvestada tuleb laste erivajadustega, eriti pidades silmas lapse õigust haridusele ja tervishoiuteenuste kättesaadavust. Kui alaealine viibib mõnes muus liikmesriigis kui selles, kus ta on kohustatud viibima, peaksid liikmesriigid alaealise vastutavasse liikmesriiki üleandmist oodates tagama talle juurdepääsu sobivale õppetegevusele. Arvesse tuleb võtta soolist vägivalda kogenud naiste erivajadusi, sh seeläbi, et varjupaigamenetluse eri etappides tagatakse

arstiabi, õigusabi ja sobiva traumanõustamise ja psühhosotsiaalse hoolduse kättesaadavus.

- (33) Pereliikme mõiste määratluses tuleks arvestada praegu aset leidva rände tegelikke suundumusi, mis on näidanud, et taotlejad saavad liikmesriikide territooriumile tihti pärast pikaajalist teelolekut. Määratlus peaks seega hõlmama väljaspool päritoluriiki, kuid enne liikmesriikide territooriumile saabumist moodustunud perekondi.

↓ 2013/33/EL põhjendus 23

⇒ uus

- (34) Taotlejate iseseisva toimetuleku soodustamiseks ja suurte erinevuste vähendamiseks liikmesriikide vahel on hädavajalik sätestada selged eeskirjad taotlejate tööturule juurdepääsu kohta ⇒ ja tagada, et selline juurdepääs oleks tegelik, mis tähendab, et ei kehtestata tingimusi, mis tegelikkuses taotlejaid töö otsimisel takistaksid. Oma riigi või liidu teiste kodanike või asjaomases liikmesriigis seaduslikult elavate kolmanda riigi kodanike eelistamiseks kasutatavad tööturustid ei tohiks takistada taotlejate tegelikku juurdepääsu tööturule ning nende testide kasutamisel ei tohiks kahjustada kohaldatavate ühinemisaktide asjakohastes sätetes väljendatud põhimõtet eelistada liidu kodanikke ⇐.

↓ uus

- (35) Tööturule juurdepääsu andmise maksimaalne tähtaeg tuleks ühtlustada sisulise läbivaatamise menetluse kestusega. Taotlejate integreerimise väljavaadete ja iseseisva toimetuleku parandamiseks julgustatakse varast juurdepääsu tööturule olukorras, kui taotlus on tõenäoliselt põhjendatud, sh juhul kui selle läbivaatamine on prioriteetne kooskõlas määrusega (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus]. Liikmesriigid peaksid seega kaaluma selle ajavahemiku lühendamist nii palju kui võimalik, et juhul kui taotlus on tõenäoliselt põhjendatud, tagada taotlejate juurdepääs tööturule hiljemalt kolm kuud pärast taotluse esitamise kuupäeva. Siiski ei peaks liikmesriigid andma tööturule juurdepääsu taotlejatele, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus ei ole tõenäoliselt põhjendatud ja vaadatakse läbi kiirendatud menetluses.

- (36) Kodanikega võrdsele kohtlemisele tuginedes peaks taotlejatel pärast tööturule juurdepääsu saamist olema samad õigused. Töötingimused peaksid hõlmama vähemalt palka ja töölt vabastamist, tervishoiu ja tööohutuse nõudeid, tööaega ja puhkust, võttes arvesse kehtivaid kollektiivlepinguid. Taotlejatel peaks olema ka õigus ühinemis- ja liitumisvabaduse, hariduse ja kutseõppe, kutsekvalifikatsiooni tunnustamise ja sotsiaalkindlustusega seonduvale võrdsele kohtlemisele.

- (37) Liikmesriik peaks tunnustama taotleja teises liikmesriigis saadud kutsekvalifikatsiooni samal viisil nagu liidu kodanikel ning kolmandas riigis saadud kvalifikatsiooni tuleks

arvestada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/36/EÜ²⁷. On vaja kaaluda ka erimeetmete võtmist, et tulemuslikult kõrvaldada praktilised probleemid, millega taotlejad puutuvad kokku välisriikide diplomi, tunnistuste või muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide tõestamisel, eelkõige dokumentaalsete tõendite puudumise ja suutmatuse tõttu kanda tunnustamisega kaasnevaid kulusid.

(38) Kohaldada tuleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 883/2004²⁸ kasutatud sotsiaalkindlustusliikide määratlusi.

(39) Kuna taotlejate viibimine võib osutada ajutiseks ja piiramata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1231/2010, peaks liikmesriikidel olema võimalik jätta taotlejate ja oma kodanike võrdse kohtlemise kohaldamisalast välja perehüvitised ja töötushüvitised ning piirata võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamist ka hariduse ja kutseõppe puhul. Ka õigust ühinemis- ja liitumisvabadusele võib piirata seeläbi, et välistatakse taotlejate osalemine teatavate organite juhtimises ja ametnikuna töötamine.

(40) Liidu õigus ei piira liikmesriikide õigust oma sotsiaalkindlustussüsteeme korraldada. Kuna kõnealune valdkond on liidu tasandil ühtlustamata, kehtestavad liikmesriigid ise sotsiaalkindlustushüvitiste saamise tingimused ning selliste hüvitiste summa ja nende saamise ajavahemiku. Seda õigust kasutades peavad liikmesriigid siiski järgima liidu õigust.

↓ 2013/33/EL põhjendus 24
(kohandatud)
⇒ uus

(41) Selleks et tagada taotlejatele ⇒ võimaldatavate materiaalsete vastuvõtutingimuste ⇐ ~~antava materiaalse toe kooskõla~~ ⊗ kooskõla ⊗ käesolevas direktiivis sätestatud põhimõtetega, on vaja ⇒ täpsustada nende tingimuste olemust, hõlmates lisaks majutusele, toidule ja rõivastele ka toiduks mittekasutatavad hädavajalikud tooted, nagu hügieenitarbed. Samuti on vaja ⇐, et liikmesriigid määraksid ⇒ rahalise toetuse või kupongidena võimaldatavate materiaalsete vastuvõtutingimuste ⇐ ~~sellise toe~~ taseme kindlaks asjakohaste näitajate alusel ⇒, millega tagatakse kodanikele piisav elatustase, nagu miinimumsissetulekutoetused, miinimumpalgad, miinimumpensionid, töötushüvitised ja sotsiaalabitoetused ⇐. See ei tähenda, et ettenähtud summa peaks olema võrdne riigi kodanikele ettenähtud summaga. Liikmesriigid võivad võimaldada taotlejatele oma kodanikega võrreldes vähemsoodsat kohtlemist, nagu on käesolevas direktiivis määratletud.

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, 30.4.2004, lk 1).

↓ 2013/33/EL põhjendus 25
(kohandatud)
⇒ uus

(42) ⇒ Selleks et piirata vastuvõtusüsteemi võimalikku kuritarvitamist, peaks liikmesriikidel olema võimalus võimaldada materiaalseid vastuvõtutingimusi üksnes sellises ulatuses, mille jaoks taotlejatel endil toimetulekuvahendid puuduvad. Taotleja vahendite hindamisel ja taotlejalt materiaalseid vastuvõtutingimuste kulude täieliku või osalise kandmise nõudmisel peaksid liikmesriigid järgima proportsionaalsuse põhimõtet ning arvestama taotleja konkreetset olukorda ja vajadust austada tema väärikust või isikupuutumatus, sh taotleja vastuvõtu erivajadusi. Taotlejalt ei tohiks nõuda vajalike tervishoiuteenuste kulude osalist ega täielikku kandmist. ⇐ Vastuvõtusüsteemi kuritarvitamise võimalikkust tuleks ☒ samuti ☒ piirata, täpsustades asjaolud, mille korral võib ~~taotlejate materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada või tühistada~~ ⇒ asendada rahaliste toetuste või kupongidena võimaldatava majutuse, toidu, rõivad ja muud toiduks mittekasutatavad hädavajalikud tooted loonusena võimaldatavate materiaalseid vastuvõtutingimustega, ning asjaolud, mille korral võib päevaraha vähendada või andmata jätta ⇐ , tagades samal ajal kõikidele taotlejatele inimväärse elatustaseme.

↓ 2013/33/EL põhjendus 26
⇒ uus

(43) ⇒ Liikmesriigid peaks kehtestama vastuvõtutingimuste asjakohased suunised, järelevalve ja kontrolli. Võrreldavate elutingimuste tagamiseks tuleks nõuda, et liikmesriikide järelevalve- ja kontrollisüsteemides arvestataks vastuvõtutingimustega seonduvaid tegevusstandardeid ja erinäitajaid, mille on välja töötanud [Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet / Euroopa Liidu Varjupaigaamet]. ⇐ Tagada tuleks siseriiklike vastuvõtusüsteemide ja liikmesriikide vahel taotlejate vastuvõtmise vallas tehtava koostöö tõhusus ⇒ , sh [Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti / Euroopa Liidu Varjupaigaameti] loodud vastuvõtmisega tegelevate asutuste liiduülese võrgustiku kaudu ⇐.

↓ 2013/33/EL põhjendus 27

(44) Pädevaid ametiasutusi tuleks julgustada kasutama taotlejate vastuvõtmisel rohkem omavahelist kooskõlastamist ning seepärast tuleks edendada kohalike kogukondade ja majutuskeskuste vahel harmoonilisi suhteid.

↓ uus

(45) Kogemused näitavad, et juhul kui liikmesriigid peavad toime tulema ebaoproportsionaalselt suurel arvil rahvusvahelise kaitse taotlejatega, on taotlejate nõuetekohase vastuvõtmise tagamiseks vajalik erandolukorra plaanimine. Liikmesriikides erandolukorra plaanidega ette nähtud meetmete asjakohasust tuleks korrapäraselt jälgida ja hinnata.

↓ 2013/33/EL põhjendus 28

- (46) Liikmesriikidel peaks olema õigus kehtestada või säilitada soodsamad sätted kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kes paluvad liikmesriigilt rahvusvahelist kaitset.

↓ 2013/33/EL põhjendus 29
(kohandatud)

- (47) ~~Samuti~~ ☒ Samuti ☒ kutsutakse liikmesriike üles kohaldama käesoleva direktiivi sätteid seoses menetlustega, mille raames otsustatakse muus kui ~~direktiivis 2011/95/EL~~ määruses (EL) nr XXX/XXX [miinimumnõuete määrus] sätestatud vormis antava kaitse taotluste üle.

↓ 2013/33/EL põhjendus 30
⇒ uus

- (48) Käesoleva direktiivi rakendamist tuleks hinnata korrapäraste ajavahemike tagant. ⇒ Liikmesriigid peaksid komisjonile esitama komisjoni aruandluskohustuse täitmiseks vajaliku teabe. ⇐

↓ 2013/33/EL põhjendus 31
(kohandatud)

- (49) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt taotlejate ~~vastuvõtu~~ ☒ vastuvõtutingimuste ☒ nõuete kehtestamine liikmesriikides, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning käesoleva direktiivi ulatuse ja toime tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

↓ 2013/33/EL põhjendus 32

- (50) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise avaldusega selgitavate dokumentide kohta²⁹ kohustuvad liikmesriigid lisama põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi komponentide ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud.

²⁹ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

↓ 2013/33/EL põhjendus 33
(kohandatud)

~~(33) ELi lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule (ELI toimimise leping) lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks nimetatud protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.~~

↓ uus

(51) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on kõnealused liikmesriigid teatanud oma soovist osaleda käesoleva *direktiivi* vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]

VÕI

(51) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks nimetatud protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale need liikmesriigid käesoleva *direktiivi* vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.]

VÕI

(51) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks nimetatud protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Ühendkuningriik käesoleva *direktiivi* vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]

(52) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud (... saadetud kirjas) oma soovist osaleda käesoleva *direktiivi* vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

VÕI

(51) [Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel

rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Ühendkuningriik teatanud (... saadetud kirjas) oma soovist osaleda käesoleva *direktiivi* vastuvõtmisel ja kohaldamisel.]

- (52) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokoll nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks nimetatud protokoll artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva *direktiivi* vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

↓ 2013/33/EL põhjendus 34

- (52) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva *direktiivi* vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

↓ 2013/33/EL põhjendus 35

- (53) Käesolevas *direktiivis* austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva *direktiiviga* tagada inimväärikuse täielik austamine ning edendada kõnealuse harta artiklite 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ja 47 kohaldamist ja sellest tuleks lähtuda ka *direktiivi* rakendamisel.

↓ 2013/33/EL põhjendus 36
(kohandatud)

- (54) Käesoleva *direktiivi* siseriiklikku õigusesse ülevõtmise kohustus peaks piirduma sätetega, mille sisu on võrreldes varasema *direktiiviga* ~~2003/9/EÜ~~ oluliselt muutunud. Kohustus võtta üle muutmata sätteid tuleneb ~~nimetatud~~ varasemast *direktiivist*.

↓ 2013/33/EL põhjendus 37
(kohandatud)

- (55) Käesolev *direktiiv* ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi seoses *direktiivi* ~~2013/33/EL~~ siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtajaga, nagu see on sätestatud ~~III lisa B osas~~ II lisa.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

⊗ REGULEERIMISESE ⊗ ~~EESMÄRK~~, MÕISTED JA ~~REGULEERIMISALA~~ KOHALDAMISALA

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva ~~direktiivi eesmärk on sätestada~~ ⊗ direktiiviga sätestatakse ⊗ liikmesriikides rahvusvahelise kaitse taotlejate („taotlejad“) vastuvõtu nõuded.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1)~~a)~~ „rahvusvahelise kaitse taotlus“ – rahvusvahelise kaitse taotlus ~~direktiivi 2011/95/EL määruse (EL) nr XXX/XXX~~³⁰ [menetluste määrus] artikli ~~2 punkti b~~ [4 lõike 2 punkti a] tähenduses;

(2)~~b)~~ „taotleja“ – ⇒ taotleja määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artikli [4 lõike 2 punkti b] tähenduses ⇐ ~~kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille suhtes ei ole lõplikku otsust veel tehtud;~~

(3)~~e)~~ „pereliikmed“ – ⇒ pereliikmed määruse (EL) nr XXX/XXX³¹ [miinimumnõuete määrus] artikli [2 lõike 9] tähenduses; ⇐ ~~järgmised taotleja pereliikmed, kes viibivad rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ajal samas liikmesriigis, eeldusel et perekond oli olemas juba päritoluriigis;~~

~~taotleja abikaasa või temaga püsivas suhtes olev vabaabiellukaaslane, kui asjaomase liikmesriigi õiguse või tava kohaselt koheldakse vabaabiellupaare~~

³⁰ ELTC [...], [...], lk [...].

³¹ ELTC [...], [...], lk [...].

~~kolmandate riikide kodanikke käsitlevate õigusaktide alusel võrdväärselt abielus paaridega;~~

~~esimeses taandes osutatud paaride või taotleja alaealised lapsed tingimusel, et nad ei ole abielus, sõltumata sellest, kas siseriikliku õiguse tähenduses on nad sündinud abielust või väljaspool abielu või on nad lapsendatud;~~

~~taotleja isa, ema või asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt taotleja eest vastutav täiskasvanu, kui taotleja on alaealine ega ole abielus;~~

~~(4)d) „alaealine“ – ⇒ alaealine määruse (EL) nr XXX/XXX [miinimumnõuete määrus] artikli [2 lõike 10] tähenduses ⇐ alla 18aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;~~

~~(5)e) „saatjata alaealine“ – ☒ saatjata ☒ alaealine ⇒ määruse (EL) nr XXX/XXX [miinimumnõuete määrus] artikli [2 lõike 11] tähenduses ⇐, kes saabub liikmesriigi territooriumile tema eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt vastutava täiskasvanuta, niikaua kui selline täiskasvanu ei ole teda tegelikult oma hoole alla võtnud; see mõiste hõlmab ka alaealist, kes on jäänud saatjata pärast sisenemist liikmesriikide territooriumile;~~

↓ 2013/33/EL

~~(6)f) „vastuvõtutingimused“ – nende meetmete täielik kogum, mida liikmesriigid tagavad taotlejatele kooskõlas käesoleva direktiiviga;~~

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

~~(7)g) „materiaalsed vastuvõtutingimused“ – vastuvõtutingimused, mis hõlmavad majutust, toitu, ja rõivaid ⇒ ja muid toiduks mittekasutatavaid hädavajalikke tooteid, mis vastavad konkreetseid vastuvõtutingimusi arvestades taotlejate vajadustele, nagu hügieenitarbed, ⇐ mida antakse loonusena või rahaliste toetuste või kupongidena või nende kolme kombinatsioonina, ning päevaraha;~~

↓ 2013/33/EL

~~(8)h) „kinnipidamine“ – liikmesriigi korraldusel taotleja hoidmine teatavas kohas, kus taotlejalt on võetud liikumisvabadus;~~

~~(9)i) „majutuskeskus“ – mis tahes koht, mida kasutatakse taotlejate kollektiivseks majutamiseks;~~

↓ uus

(10) „põgenemine“ – tegevus, mille käigus taotleja varjupaigamenetlusest kõrvale hoidmiseks kas lahkub territooriumilt, kus ta on kohustatud määruse (EL) nr XXX/XXX³² [Dublini määrus] kohaselt viibima, või ei ole pädevate ametiasutuste või kohtu jaoks kättesaadav;

(11) „põgenemise oht“ – konkreetse juhtumi puhul esinevad põhjused, mis tuginevad siseriiklikus õiguses kindlaks määratud objektiivsetele kriteeriumidele ja annavad alust oletada, et taotleja võib põgeneda;

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

⇒ uus

~~(12)j~~ „~~☒~~ eestkostja ~~☒~~ esindaja“ – isik ~~⇒~~ määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluse määrus] artikli [4 lõike 2 punkti f] tähenduses ~~⇐~~ ~~või organisatsioon, kelle pädevad ametiasutused on määranud selleks, et aidata ja esindada saatjata alaealist käesoleva direktiiviga ettenähtud menetlustes eesmärgiga tagada lapse parimate huvide kaitse ja teostada vajaduse korral alaealise nimel õigus ja teovõimet. Kui esindajaks on määratud organisatsioon, nimetab ta isiku, kes vastutab asjaomase saatjata alaealise suhtes selle esindaja ülesannete täitmise eest käesoleva direktiivi kohaselt;~~

~~(13)k~~ „vastuvõtu erivajadustega taotleja“ – ~~☒~~ taotleja ~~☒~~ ~~vastavalt artiklile 21 haavatav isik~~, kes vajab käesolevas direktiivis sätestatud õiguste kasutamiseks ja selles sätestatud kohustuste täitmiseks spetsiaalseid tagatisi ~~⇒~~, nagu taotlejad, kes on alaealised, saatjata alaealised, puudega inimesed, eakad inimesed, rasedad, alaealiste lastega üksikvanemad, inimkaubanduse ohvrid, raske haigusega isikud, vaimse tervise probleemidega isikud ning piinamise või vägistamise ohvrid või isikud, kelle suhtes on tarvitatud muud jõhkraat psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda, nagu naiste suguelundite moonutamine ~~⇐~~.

Artikkel 3

Reguleerimisala Kohaldamisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kes avaldatakse ~~esitavad~~ liikmesriigi ~~☒~~ liikmesriikide ~~☒~~ territooriumil, sealhulgas ~~☒~~ välispiiril ~~☒~~ ~~piiril~~, ~~territoriaalvetes~~ ~~⇒~~ territoriaalmerel ~~⇐~~ või transiiditsoonis, soovi taotleda rahvusvahelist kaitset ~~rahvusvahelise kaitse taotluse~~, niikaua kuni neil on lubatud viibida sellel territooriumil taotlejana, ning samuti nende pereliikmete suhtes, kui nad on vastavalt siseriiklikule õigusele selle rahvusvahelise kaitse taotlusega hõlmatud.

³² ELT C [...], [...], lk [...].

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata liikmesriikide välisesindustele diplomaatilise või territoriaalse varjupaiga taotluste esitamise juhtude suhtes.
3. Käesolevat direktiivi ei kohaldata, kui ~~kohaldatakse~~ ☒ kohaldub ☒ nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiivi 2001/55/EÜ ~~miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel~~³³.
4. Liikmesriigid võivad otsustada kohaldada käesolevat direktiivi seoses menetlustega, mille raames otsustatakse muus kui ~~direktiivist 2011/95/EL~~ määrusest (EL) nr XXX/XXX [miinimumnõuete määrus] tulenevas vormis antava kaitse taotluste rahuldamine.

Artikkel 4

Soodsamad sätted

Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada soodsamad sätted taotlejate ja nende ☒ ülalpeetavate ☒ lähisugulaste vastuvõtutingimuste kohta olukorras, kus lähisugulased viibivad samas liikmesriigis ja on taotleja ülalpidamisel, või humanitaarsetel põhjustel, kui need sätted on käesoleva direktiiviga kooskõlas.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

II PEATÜKK

ÜLDSÄTTED VASTUVÕTUTINGIMUSTE KOHTA

Artikkel 5

Teave

1. Liikmesriigid teatavad taotlejatele ~~mõistliku aja jooksul, mis ei ületa 15 päeva alates~~ ⇒ niipea kui võimalik ja hiljemalt siis, kui taotlejad esitavad ⇐ rahvusvahelise kaitse taotluse, ~~esitamisest, vähemalt~~ mis tahes kehtestatud hüvistest ning vastuvõtutingimustega seotud kohustustest, mida nad peavad täitma ⇒. Nad peavad taotlejale antavas teabes eraldi märkima, et nagu sätestatud käesoleva direktiivi artiklis 17a, ei ole taotlejal õigust sama direktiivi artiklites 14–17 sätestatud

³³ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 1).

vastuvõtutingimustele muus liikmesriigis kui selles, kus ta on kohustatud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt viibima ⇐.

Liikmesriigid tagavad, et taotlejatele antakse teavet organisatsioonide või isikurühmade kohta, kes annavad konkreetset õigusabi, ning organisatsioonide kohta, kes võivad anda neile abi või teavet seoses olemasolevate vastuvõtutingimustega, kaasa arvatud tervishoiuga.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud teavet antakse ⇐ kirjalikult, kasutades Euroopa Liidu Varjupaigaameti väljatöötatavat standardvormi, ja ⇐ keeles, milles taotleja aru saab või millest ta kõigi eelduste kohaselt aru saab. Vajaduse korral võib ⇐ ⇐ tuleb ⇐ seda teavet anda ka suuliselt ⇐ ja kohandada alaealiste vajadustele ⇐ .

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇐ uus

Artikkel 6

⊗ Reisidokumendid ⊗ *Dokumentatsioon*

- ~~1. Liikmesriigid tagavad, et kolme päeva jooksul pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist antakse taotlejale temanimeline dokument, mis tõendab tema seisundit taotlejana või kinnitab, et tal on tema taotluse menetlemise või läbivaatamise ajal lubatud viibida liikmesriigi territooriumil.~~

~~Kui kõnealuse dokumendi omanikul ei ole lubatud liikmesriigi territooriumil või osal sellest vabalt liikuda, tehakse selle kohta dokumendis märge.~~

- ~~2. Liikmesriigid võivad käesoleva artikli kohaldamise välistada, kui taotleja on kinni peetud, ja rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise ajal, kui see esitati piiril, või kui toimub menetlus otsustamiseks, kas taotluse esitajal on õigus siseneda liikmesriigi territooriumile. Erijuhtudel võivad liikmesriigid anda taotlejatele nende rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise ajal muid dokumente, mis on samaväärsed lõikes 1 osutatuga.~~

- ~~3. Lõikes 1 osutatud dokument ei pruugi tõendada taotleja isikut.~~

- ~~4. Liikmesriigid võtavad vastu meetmed, mida on vaja selleks, et tagada taotlejatele lõikes 1 osutatud dokument, mis peab kehtima seni, kuni taotlejal on lubatud viibida asjaomase liikmesriigi territooriumil.~~

- ~~5. Liikmesriigid võivad anda ⇐ annavad ⇐ taotlejatele reisidokumendi ⇐ üksnes ⇐ tõsistel humanitaarsetel ⇐ või muudel mõjuvatel ⇐ põhjustel, mis nõuavad taotleja~~

viibimist mõnes teises riigis. ⇒ Reisidokumendi kehtivus on piiratud väljaandmise aluseks oleva eesmärgi ja kestusega. ⇐

~~6. Liikmesriigid ei kehtesta taotlejatele dokumentide esitamise suhtes tarbetuid ja ebaproportsionaalseid nõudeid või muid haldusnõudeid üksnes põhjendusega, et nad on rahvusvahelise kaitse taotlejad, enne seda, kui nad on andnud neile õigused, millele neil on käesoleva direktiivi kohaselt õigus.~~

↓ 2013/33/EL

Artikkel 7

Elukoht ja liikumisvabadus

1. Taotlejad võivad liikuda vabalt vastuvõtva liikmesriigi territooriumil või kõnealuse liikmesriigi poolt neile määratud alal. See kindlaksmääratud ala ei mõjuta eraelu puutumatumust ning lubab tagada piisava juurdepääsu kõikidele käesolevast direktiivist tulenevatele hüvedele.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

2. Liikmesriigid ~~võivad~~ ⇒ määravad vajaduse korral ⇐ ⇒ mis tahes järgmisel põhjusel kindlaks ⇐ ~~avalike huvide või avaliku korraga seotud põhjustel või vajaduse korral määrata rahvusvahelise kaitse taotluse kiire menetlemise ja tõhusa järelevalve tagamiseks kindlaks~~ taotleja elukoha ⇒ konkreetses kohas ⇐ : =

a) avalik huvi või avalik kord;

b) tema rahvusvahelise kaitse taotluse kiire menetlemise ja tõhusa järelevalve tagamiseks;

↓ uus

c) määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt vastutava liikmesriigi kindlaksmääramise menetluse kiire toimetamise ja tõhusa jälgimise tagamiseks;

d) selleks, et tulemuslikult takistada taotleja põgenemist, seda eriti

- selliste taotlejate puhul, kes ei ole täitnud taotlemise kohustust liikmesriigis, mille kaudu nad esmalt sisenesid, nagu on määratletud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] artikli [4 lõikes 1], ja on reisinud ilma piisava põhjenduseeta teise liikmesriiki ja esitanud sooviavalduse seal, või

- kui taotleja on määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt kohustatud viibima teises liikmesriigis, või
- selliste taotlejate puhul, kes on pärast teise liikmesriiki põgenemist tagasi saadetud liikmesriiki, kus nad peavad viibima määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt.

Nendel juhtudel on materiaalsete vastuvõtutingimuste tagamise eeldus, et taotleja tõepoolest elab selles konkreetses kohas.

3. Kui on põhjust arvata, et esineb taotleja põgenemise oht, nõuavad liikmesriigid vajaduse korral, et taotleja pädevale ametiasutusele endast teada annaks või isiklikult pädevasse ametiasutusse ilmuks esimesel kutsel või ettemääratud ajal ja taotleja põgenemise tulemuslikuks ärahoidmiseks nii sageli kui vaja.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

4. Liikmesriigid näevad ette võimaluse anda taotlejatele ajutine luba lahkuda ~~lõigetes 2 ja 3 nimetatud~~ elukohast ja/või ~~lõikes 1 nimetatud~~ kindlaksmääratud alalt. Otsus tehakse ~~iga juhtumi puhul eraldi~~, ☒ konkreetse juhtumi asjaoludele tuginedes ☒ objektiivsetel alustel ning erapooletult ja eitava otsuse korral põhjendatakse otsust.

Taotlejalt ei nõuta luba kohtumiseks ameti- ja kohtuasutustega, kui tema kohaleilmumine neisse on vajalik.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

5. Liikmesriigid nõuavad taotlejatelt, et nad teataksid pädevatele ametiasutustele oma kehtiva ⇒ elukoha või ⇐ aadressi ⇒ või telefoninumbri, mille kaudu nendega ühendust saab, ⇐ ning teataksid võimalikult kiiresti ⇒ telefoninumbri või ⇐ selle aadressi muutumisest.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

- ~~36.~~ Liikmesriigid võivad ette näha, et materiaalsete vastuvõtutingimuste pakkumiseks peab taotleja tegelikult elama teatavas kohas, ~~mille määravad kindlaks liikmesriigid. Selline otsus, mis võib olla üldist laadi, tuleb teha iga juhtumi puhul eraldi ning see peab olema ette nähtud siseriikliku õigusega.~~

↓ uus

7. Käesolevas artiklis osutatud otsused tuleb teha iga konkreetse isiku käitumise ja konkreetse olukorra põhjal, sh taotleja vastuvõtu erivajadustega arvestades, ja nõuetekohaselt proportsionaalsuse põhimõtet arvesse võttes.
8. Liikmesriigid põhistavad käesoleva artikli kohaselt tehtud otsust faktiliste ja vajaduse korral õiguslike asjaoludega. Taotlejaid teavitatakse viivitamatult kirjalikult neile arusaadavas keeles või keeles, millest arusaamist võib mõistlikult eeldada, sellise otsuse vastuvõtmisest, selle vaidlustamise artikli 25 kohasest korrast ning otsusega seatud kohustuste täitmata jätmise tagajärgedest.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

Artikkel 8

Kinnipidamine

1. Liikmesriigid ei tohi isikut kinni pidada ainult sel põhjusel, et ta on taotleja ~~vastavalt direktiivile 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta³⁴~~.

↓ 2013/33/EL

2. Liikmesriigid võivad vajaduse korral ja igat juhtumit eraldi hinnates pidada taotlejat kinni, kui muid leebemaid alternatiivseid sunnimeetmeid ei ole võimalik tõhusalt kohaldada.
3. Taotlejat võib pidada kinni üksnes:
- a) selleks, et tuvastada tema isik või kodakondsus või seda kontrollida;
 - b) selleks, et määrata kindlaks tema rahvusvahelise kaitse taotluse aluseks olevad asjaolud, mida ilma kinnipidamiseta ei olnud võimalik kindlaks teha, eelkõige juhul, kui on olemas põgenemise oht;

↓ uus

³⁴ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 60.

- c) artikli 7 lõike 2 kohaselt üksikotsusega taotlejale pandud õiguslike kohustuste täitmise tagamiseks juhtudel, kui taotleja ei ole sellised kohustusi täitnud ja esineb taotleja põgenemise oht.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

- d) ~~e)~~ selleks, et otsustada ~~menetluse~~ ⇒ piirimenetluse ⇐ raames kooskõlas määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artikliga [41] taotleja õiguse üle siseneda riigi territooriumile;

↓ 2013/33/EL

- e) ~~d)~~ siis, kui ta peetakse kinni Euroopa Parlamendi ja nõukogu ~~16. detsembri 2008. aasta~~ direktiivis 2008/115/EÜ ~~ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel~~³⁵ sätestatud tagasisaatmiskorra kohaselt tagasisaatmise ettevalmistamiseks ja/või väljasaatmise läbiviimiseks ning asjaomane liikmesriik saab objektiivsete kriteeriumite alusel, sealhulgas selle alusel, et tal on juba olnud võimalus saada juurdepääs varjupaigamenetlusele, põhjendada, et on olemas piisavalt alust arvata, et ta avaldab soovi ~~esitada~~ rahvusvahelise kaitse ~~taotluse~~ saamiseks üksnes eesmärgiga lükata edasi või nurjata tema tagasisaatmist käsitleva otsuse täideviimist;

- f) ~~e)~~ siis, kui seda nõuab riikliku julgeoleku või avaliku korra kaitsmine;

- g) ~~f)~~ vastavalt ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta~~ määruse (EL) nr ~~604/2013~~ (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest)³⁶ XXX/XXX [Dublini määrus] artiklile ~~28~~ 29.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

- ⇒ Kõik eespool loetletud ⇐ ~~K~~kinnipidamise alused sätestatakse siseriiklikus õiguses.

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (ELT L 348, 24.12.2008, lk 1).

³⁶ Vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 31.

4. Liikmesriigid tagavad, et siseriikliku õigusega on ette nähtud eeskirjad, mis käsitlevad kinnipidamise alternatiive, nagu korrapärane ~~ilmumine ametiasutustesse~~ ametiasutustele endast teada andmine, rahalise tagatise andmine või keeld lahkuda kindlaksmääratud kohast.

Artikkel 9

Tagatised kinnipeetud taotlejatele

1. Taotleja peetakse kinni võimalikult lühikeseks ajaks ja teda hoitakse kinni ainult seni kuni artikli 8 lõikes 3 sätestatud alusel on kohaldatavad.

Artikli 8 lõikes 3 sätestatud kinnipidamise alustega seonduvates haldusmenetlustes rakendatakse nõuetekohast hoolsust. Haldusmenetlustes esinevad viivitused, mida ei ole põhjendanud taotleja, ei õigusta kinnipidamise jätkamist.

2. Taotleja kinnipidamiseks annab kirjaliku korralduse õigusasutus või haldusasutus. Kinnipidamiskorralduses esitatakse selle aluseks olevad faktilised ja õiguslikud põhjendused.
3. Kui kinnipidamiseks on korralduse andnud haldusasutus, siis näevad liikmesriigid ette kas kinnipidamise õiguspärasuse kiire kohtuliku läbivaatamise ametiülesande korras ja/või taotleja taotlusel. Ametiülesande korras teostatava läbivaatamise puhul vaadatakse kinnipidamise õiguspärasus võimalikult kiiresti läbi alates kinnipidamise algusest. Taotleja esitatud taotlusel teostatava läbivaatamise korral vaadatakse see võimalikult kiiresti läbi pärast asjakohaste menetluste alustamist. Liikmesriigid määravad selleks oma siseriiklikus õiguses kindlaks ajavahemiku, mille jooksul ametiülesande korras teostatav läbivaatamine ja/või taotleja esitatud taotluse alusel teostatav kohtulik läbivaatamine läbi viiakse.

Kui kohtuliku läbivaatamise tulemusel leitakse, et taotleja on õigusevastaselt kinni peetud, vabastatakse asjaomane taotleja viivitamata.

4. Kinnipeetud taotlejat teavitatakse viivitamata kirjalikult keeles, millest ta saab aru või on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama, kinnipidamise põhjustest ja siseriiklikus õiguses sätestatud menetlustest kinnipidamiskorralduse vaidlustamiseks ning võimalusest taotleda tasuta õigusabi ja esindamist.
5. Õigusasutus vaatab jätkuva vajaduse kinnipidamiseks mõistlike ajavahemike järel läbi ametiülesande korras ja/või asjaomase taotleja taotlusel, eelkõige kui

kinnipidamise kestus on pikk, kui teatavaks saavad asjaomased asjaolud või uus teave, mis võivad mõjutada kinnipidamise õiguspärasust.

6. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 3 ette nähtud kinnipidamiskorralduse kohtuliku läbivaatamise korral on taotlejal võimalus saada tasuta õigusabi ja esindamist. See hõlmab vähemalt vajalike menetluskirjelduste ettevalmistamist ja õigusasutustes taotleja nimel asja arutamisel osalemist.

Tasuta õigusabi ja esindamist võivad pakkuda siseriikliku õiguse alusel tunnustatud kvalifikatsiooniga isikud, kelle huvid ei ole vastuolus või ei saa olla vastuolus taotleja huvidega.

7. Liikmesriigid võivad samuti ette näha, et tasuta õigusabi ja esindamist võimaldatakse
 - a) üksnes neile, kellel puuduvad piisavad vahendid, ja/või
 - b) üksnes teenustega, mida osutavad õigusnõustajad või muud nõustajad, kes on siseriikliku õigusega spetsiaalselt määratud taotlejaid abistama ja esindama.
8. Liikmesriigid võivad samuti:
 - a) kehtestada tasuta õigusabi ja esindusteenuse pakkumisele rahalised ja/või ajapiirangud, tingimusel et nendega ei piirata põhjendamatult võimalust saada õigusabi ja esindamist;
 - b) ette näha, et tasude ja muude kulude osas ei koheldaks õigusabiga seotud küsimustes taotlejaid soodsamalt kui liikmesriigi enda kodanikke.
9. Liikmesriigid võivad nõuda tehtud kulutuste osalist või täielikku korvamist juhul, kui taotleja rahaline olukord on oluliselt paranenud või kui sellise kulutuse tegemine otsustati taotleja esitatud valeandmete põhjal.
10. Õigusabi ja esindamise võimaldamise kord nähakse ette siseriiklikus õiguses.

Artikkel 10

Kinnipidamistingimused

1. Taotleja kinnipidamine toimub üldjuhul spetsiaalsetes kinnipidamisasutustes. Kui liikmesriigil ei ole võimalik pakkuda majutust spetsiaalses kinnipidamisasutuses ja ta peab kasutama majutamist kinnipidamisasutuses, hoitakse kinnipeetud taotlejaid tavalistest vangidest lahus ning kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud kinnipidamistingimusi.

Niivõrd kui see on võimalik, hoitakse kinnipeetud taotlejaid lahus muudest kolmandate riikide kodanikest, kes ei ole esitanud rahvusvahelise kaitse taotlust.

Kui taotlejaid ei ole võimalik hoida lahus muudest kolmandate riikide kodanikest, tagavad asjaomased liikmesriigid käesolevas direktiivis sätestatud kinnipidamistingimuste kohaldamise.

2. Kinnipeetud taotlejatel on võimalus viibida vabas õhus.
3. Liikmesriigid tagavad, et ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametit esindavatel isikudel on võimalus taotlejatega suhelda ja neid külastada privaatsust austavatel tingimustel. Sama võimaluse tagavad nad ka organisatsioonile, kes vastavalt liikmesriigiga sõlmitud kokkuleppele tegutseb asjaomase liikmesriigi territooriumil ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti nimel.
4. Liikmesriigid tagavad, et pereliikmetel, õigusnõustajatel või nõustajatel ning asjaomases liikmesriigis tunnustatud asjaomaseid valitsusväliseid organisatsioone esindavatel isikudel on võimalus taotlejatega suhelda ja neid külastada privaatsust austavatel tingimustel. Juurdepääsupiiranguid kinnipidamisasutustele võib kehtestada ainult juhul, kui need on siseriikliku õiguse kohaselt objektiivselt vajalikud kinnipidamisasutuse julgeoleku, avaliku korra või haldusjuhtimise eesmärgil, tingimusel et juurdepääsu ei piirata seejuures märkimisväärselt või ei muudeta juurdepääsu päris võimatuks.
5. Liikmesriigid tagavad, et kinnipeetud taotlejatele esitatakse süstemaatiliselt teavet, milles selgitatakse nende kinnipidamisasutuses kohaldatavaid eeskirju ning nende õigusi ja kohustusi keeles, millest nad aru saavad või on kõigi eelduste kohaselt võimelised aru saama. Liikmesriigid võivad nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja võimalikult lühikese mõistliku aja jooksul teha erandi sellest kohustusest, juhul kui taotleja on kinni peetud piiril või transiiditsoonis. Nimetatud erand ei kehti ~~direktiivi 2013/32/EL~~ määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artiklis ~~43~~ 41 osutatud juhtudel.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 11

~~Haavatavate isikute ja~~ Vastuvõtu erivajadustega taotlejate kinnipidamine

1. Kinnipeetud taotlejate, ~~kes on haavatavad isikud~~ ⇒ kellel on vastuvõtu erivajadused ⇐, tervis, sealhulgas vaimne tervis on siseriiklike asutuste ~~esmatähtis mure~~ jaoks esikohal.

~~Haavatavate isikute~~ ⇒ Vastuvõtu erivajadustega taotlejate ⇐ kinnipidamise korral tagavad liikmesriigid regulaarse järelevalve ja piisava toe, võttes arvesse nende isikute eriolukorda, sealhulgas nende tervist.

↓ 2013/33/EL

2. Alaealisi peetakse kinni üksnes äärmusliku abinõuna ja alles pärast seda, kui on kindlaks tehtud, et alternatiivseid leebemaid sunnimeetmeid ei saa tõhusalt kohaldada. Alaealisi peetakse kinni võimalikult lühiajaliselt ning sealjuures tehakse kõik jõupingutused, et kinnipeetud alaealised vabastada ja majutada nad alaealistele sobival viisil.
-

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikli ~~23~~ 22 lõikes 2 kirjeldatud alaealise ☒ osutatud lapse ☒ parimad huvid on liikmesriikide ~~esmatähtis mure~~ jaoks esikohal.

Alaealiste kinnipidamise korral ⇒ tuleb tagada nende õigus haridusele ja neile ⇐ antakse ~~neile~~ võimalus tegeleda vaba aja tegevustega, sealhulgas nende eale kohaste mängude ja harrastustega.

↓ 2013/33/EL

3. Saatjata alaealisi peetakse kinni üksnes erakorralistel asjaoludel. Tehakse kõik jõupingutused, et vabastada kinnipeetud saatjata alaealised võimalikult kiiresti.

Saatjata alaealisi ei majutata kunagi kinnipidamisasutuses.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Niivõrd kui see on võimalik, majutatakse saatjata alaealised institutsioonides, kus ☒ kus ☒ on nende alaste isikute ⇒ õigusi ja ⇐ vajadusi arvestav ⇒ personal ja saatjata alaealise jaoks kohandatud ⇐ rajatised.

Saatjata alaealiste kinnipidamise korral tagavad liikmesriigid, et nad majutatakse täiskasvanutest eraldi.

4. Kinnipeetud perekondadele võimaldatakse eraldi majutus, mis tagab piisava privaatsuse.
5. Naissoost taotlejate kinnipidamise korral tagavad liikmesriigid, et neid majutatakse meessoost taotlejatest eraldi, välja arvatud siis, kui nad on pereliikmed ja igäüks neist on sellega nõus.

Esimesest lõigust võib teha erandeid vabaajategevuse või sotsiaalse tegevuse jaoks mõeldud ühiste alade kasutusele, sealhulgas söögikordade pakkumisele.

6. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ja võimalikult lühikese mõistliku aja jooksul võivad liikmesriigid teha erandi lõike 2 kolmandast lõigust, lõikest 4 ja lõike 5 esimesest lõigust, kui taotleja peetakse kinni piiripunktis või transiiditsoonis, välja arvatud ~~direktiivi 2013/32/EL~~ määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artiklis ~~43~~ 41 osutatud juhtudel.

Artikkel 12

Perekonnad

Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et säilitada võimalikult suurel määral nende territooriumil viibiva perekonna ühtsus, kui asjaomane liikmesriik annab taotlejatele majutuse. Selliseid meetmeid rakendatakse taotleja nõusolekul.

Artikkel 13

Arstlik läbivaatus

Liikmesriigid võivad rahvatervisega seotud põhjustel nõuda, et taotlejad läbiks arstliku läbivaatuse.

Artikkel 14

Alaealiste koolitamine ja haridus

1. Liikmesriigid annavad taotlejate alaealistele lastele ja alaealistele taotlejatele juurdepääsu oma haridussüsteemile sarnastel tingimustel oma kodanikega seniks, kuni väljasaatmismeedet nende või nende vanemate suhtes ei pöörata tegelikult täitmisele. Sellist haridust võib anda majutuskeskustes.

Asjaomane liikmesriik võib sätestada, et nimetatud juurdepääs peab piirduma üksnes riikliku haridussüsteemiga.

Liikmesriigid ei keela juurdepääsu keskharidusele üksnes põhjendusega, et alaealine on jõudnud täisikka.

2. Juurdepääsu haridussüsteemile ei lükata edasi rohkem kui kolm kuud alates kuupäevast, mil rahvusvahelise kaitse taotlus alaealise poolt või nimel esitati.

Alaealistele pakutakse ettevalmistavat koolitust, sealhulgas keelekoolitust, kui see on vajalik, et hõlbustada nende juurdepääsu haridussüsteemile ja selles osalemist, nagu on sätestatud lõikes 1.

3. Kui lõikes 1 osutatud juurdepääs haridussüsteemile ei ole alaealise eriolukorra tõttu võimalik, pakub asjaomane liikmesriik talle muid haridusvõimalusi kooskõlas oma siseriikliku õiguse ja tavaga.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 15

Tööhõive

1. Liikmesriigid tagavad taotlejale juurdepääsu tööturule hiljemalt ~~ühel~~ ⇒ kuus ⇐ kuud pärast rahvusvahelise kaitse taotluse ~~esitamise~~ sisseandmise kuupäeva, kui pädev asutus ei ole ~~esimese astme otsust~~ ⇒ haldusotsust ⇐ teinud ja see viivitus ei ole tingitud taotluse esitajast.

↓ uus

Kui liikmesriik on kiirendanud rahvusvahelise kaitse taotluse sisulist läbivaatamist määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artikli [40 lõike 1] punktide [a–f] alusel, ei anta tööturule juurdepääsu.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

⇒ uus

2. Liikmesriigid määravad kindlaks tingimused, mille kohaselt anda taotlejale juurdepääs oma tööturule kooskõlas siseriikliku õigusega, tagades samal ajal ☒ tagavad ☒, et taotlejatel ⇒, kellele on lõike 1 kohaselt antud juurdepääs tööturule, ⇐ oleks tegelik juurdepääs tööturule.

Tööturupoliitikaga seotud põhjustel võivad liikmesriigid eelistada ⇒ kontrollida, kas vabale töökohale võiks asuda ajaomase liikmesriigi kodanikke või teisi ⇐ liidu kodanikke ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriikide kodanikke ning ☒ või ☒ seaduslikult nende territooriumidel ☒ selles liikmesriigis ☒ elavaid kolmandate riikide kodanikke.

↓ uus

3. Liikmesriigid võimaldavad taotlejatele kodanikega võrdset kohtlemist järgmistes valdkondades:

- a) töötingimused, sh palk ja töölt vabastamine, puhkus ja puhkepäevad, samuti töötervishoiu ja tööohutuse nõuded;
- b) ühinemis- ja liitumisvabadus ning õigus kuuluda töötajate või tööandjate organisatsiooni või kutseühingusse või mis tahes organisatsiooni, mis ühendab teataval tegevusalal tegutsevaid isikuid, sealhulgas õigus selliste organisatsioonide pakutavatele eelistele, ilma et see piiraks avalikku korda ja julgeolekut käsitlevate siseriiklike õigusaktide kohaldamist;
- c) haridus ja kutseõpe, v.a õppe- ja toimetulekutoetused ja -laenud või muud hariduse ja kutseõppega seonduvad toetused ja laenud;
- d) diplomite, tunnistuste või muude kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide tunnustamine välismaiste kvalifikatsioonide tunnustamise korra kontekstis, lihtsustades samas niivõrd kui võimalik täielikku juurdepääsu varasemate õpingute hindamise, valideerimise ja akrediteerimise süsteemidele nende taotlejate jaoks, kes ei suuda oma kvalifikatsioonide kohta tõendavaid dokumente esitada;
- e) sotsiaalkindlustusliigid, mis on kindlaks määratud määrusega (EÜ) nr 883/2004.

Liikmesriigid võivad taotlejate võrdset kohtlemist piirata

- i) kooskõlas käesoleva lõike punktiga b, välistades nende osalemise avalik-õiguslike juriidiliste isikute juhtimises ja töötamise avalik-õiguslikul ametikohal;

- ii) kooskõlas käesoleva lõike punktiga c haridusele ja kutseõppele, mis on otseselt seotud konkreetse tööalase tegevusega;
- iii) kooskõlas käesoleva lõike punktiga e, välistades perehüvitised ja töötushüvitised, ilma et see piiraks määrust (EL) 1231/2010.

Võrdse kohtlemise õigusest ei tulene õigust elamisloale juhtudel, kui kooskõlas määrusega (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] tehtud otsuse kohaselt ei ole taotlejal enam õigust riiki jääda.

↓ 2013/33/EL

4.3. Kui tavapärasel menetluses tehtud eitava otsuse vastu esitatud edasikaebusel on edasilükkav toime, ei tühistata apellatsioonimenetluste ajal juurdepääsu tööturule nii kaua, kuni edasikaebuse kohta tehtud eitavast otsusest on teatatud.

↓ uus

5. Kui taotlejatele on antud kooskõlas lõikega 1 juurdepääs tööturule, tagavad liikmesriigid, et taotleja dokumendis, millele on osutatud määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artiklis [29], oleks märgitud, et taotlejal on lubatud teha tasustatavat tööd.

↓ 2013/33/EL

Artikkel 16

Kutseõpe

~~1. Liikmesriigid võivad anda taotlejatele juurdepääsu kutseõppele olenemata sellest, kas neil on või ei ole juurdepääs tööturule.~~

~~2. Juurdepääs töölepinguga seotud kutseõppele sõltub sellest, mil määral on taotlejal kooskõlas artikliga 15 juurdepääs tööturule.~~

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~17~~ 16

Materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiu üldised eeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad, et materiaalsed vastuvõtutingimused on taotlejatele ⇒ kooskõlas määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artikliga [25] ⇐ ~~nende rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise ajal~~ kättesaadavad alates hetkest, mil nad avaldavad soovi saada rahvusvahelist kaitset.

↓ 2013/33/EL

2. Liikmesriigid tagavad, et materiaalsed vastuvõtutingimused võimaldavad taotlejatele piisava elatustaseme, mis tagab neile toimetuleku ja kaitseb nende füüsilist ja vaimset tervist.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Liikmesriigid tagavad, et kõnealune elatustase vastab ~~kooskõlas artikliga 21 haavatavate isikute~~ ⇒ vastuvõtu erivajadustega taotlejate ⇐ eriolukorrale ning kinnipeetud isikute olukorrale.

3. Liikmesriigid võivad seada kõikide või mõnede materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiu tagamise eelduseks selle, et taotlejal ei ole küllaldaselt vahendeid oma tervisele vastava ja toimetulekuks vajaliku elatustaseme tagamiseks.
4. Liikmesriigid võivad taotlejatelt nõuda, et nad kataksid ~~käesolevas direktiivis ettenähtud materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiu~~ kulud või osaleksid nende katmisel ~~kooskõlas lõikega 3~~, kui neil on küllaldaselt vahendeid, näiteks kui nad on mõistliku aja jooksul teinud tööd.

Kui selgub, et taotlejal oli ajal, mil tema eest kaeti tema materiaalsete vastuvõtutingimuste ja tervishoiu kulud, küllaldaselt vahendeid, et katta nende põhivajaduste kulud ise, võivad liikmesriigid nõuda taotlejalt nende kulude hüvitamist.

↓ uus

5. Taotleja vahendite hindamisel, taotlejalt materiaalsete vastuvõtutingimuste kulude täieliku või osalise kandmise või kooskõlas lõikega 4 tagasimaksmise nõudmisel järgivad liikmesriigid proportsionaalsuse põhimõtet. Liikmesriigid arvestatavad taotleja konkreetset olukorda ning vajadust austada tema väärikust või isikupuutumast, sh taotleja vastuvõtu erivajadusi. Liikmesriigid tagavad igas olukorras, et taotlejale võimaldatav elatustase on toimetulekuks piisav ning kaitseb tema füüsilist ja vaimset tervist.

↓ 2013/33/EL

⇒ uus

- 6.5 Liikmesriigid tagavad materiaalsed vastuvõtutingimused rahalise toetuse või kupongidena, mille summa määratakse kindlaks taseme alusel, mis on asjaomase liikmesriigi poolt kas õiguse või tavadega kindlaks määratud selleks, et tagada oma kodanikele piisav elatustase. Liikmesriigid võivad sellega seoses võimaldada taotlejatele oma kodanikega võrreldes vähemsoodsat kohtlemist, eelkõige juhul, kui materiaalsed abi antakse osaliselt loonusena või kui nende kodanike puhul kohaldatava(te) taseme(te)ga püütakse tagada elatustase, mis on käesoleva direktiiviga taotlejatele ettenähtust kõrgem. ⇒ Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja Euroopa Liidu Varjupaigaametit siseriikliku õiguse või tava kohaselt kohaldatavatest arvestuslikest tasemetest, et määrata kindlaks taotlejatele käesoleva lõike kohaselt võimaldatava finantsabi tase. ⇐

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel ~~18~~ 17

Materiaalsete vastuvõtutingimuste pakkumise viisid

1. Kui majutust pakutakse loonusena, peaks see toimuma ☒ toimub see ☒ ⇒ piisava elatustaseme tagamisega ⇐ ja ühes järgmistest vormidest või nende kombinatsioonina:
- ruumid, mida kasutatakse taotlejate majutamiseks ajal, mil vaadatakse läbi nende piiril või transiiditsoonis esitatud sooviavaldust rahvusvahelise kaitse taotlusi saamiseks;
 - majutuskeskused, mis tagavad piisava elatustaseme;
 - eramud, korterid, hotellid või muud taotlejate majutamiseks kohandatud ruumid.

↓ 2013/33/EL

2. Ilma et see piiraks artiklites 10 ja 11 sätestatud võimalike kinnipidamise eritingimuste kohaldamist, tagavad liikmesriigid seoses käesoleva artikli lõike 1 punktides a, b ja c osutatud majutusega, et:
- taotlejatele tagatakse nende pereelu kaitse;
 - taotlejatel on võimalus suhelda sugulaste, õigusnõustajate või nõustajate ning ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametit ja teisi asjaomaseid siseriiklikke, rahvusvahelisi ja valitsusväliseid organisatsioone esindavate isikutega;
 - pereliikmetele, õigusnõustajatele või nõustajatele ning ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametit ja asjaomase liikmesriigi tunnustatud asjaomaseid valitsusväliseid organisatsioone esindavatele isikutele antakse juurdepääs, et nad saaksid taotlejaid abistada. Seda juurdepääsu võib piirata üksnes seoses kõnealuste ruumide ja taotlejate turvalisusega.

↓ 2013/33/EL

⇒ uus

3. Liikmesriigid arvestavad ~~lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes~~ ⇒ materiaalsete vastuvõtutingimuste tagamisel ⇐ ~~taotlejate~~ soost ja vanusest tulenevate vajadustega ning ⇒ vastuvõtu erivajadustega ⇐ ~~taotlejate haavatavate isikute~~ olukorraga.
4. Liikmesriigid võtavad ⇒ majutuse pakkumisel ⇐ asjakohaseid meetmeid inimeste kuritarvitamise ja soopõhise vägivalla, sealhulgas seksuaalse väärkohtlemise ja ahistamise ärahoidmiseks ~~lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes~~.

↓ 2013/33/EL

5. Liikmesriigid tagavad niivõrd kui see on võimalik, et vastuvõtu erivajadustega täiskasvanud ülalpeetavad taotlejad majutatakse koos täiskasvanud lähisugulastega, kes juba viibivad samas liikmesriigis ja kes vastutavad nende eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt.
6. Liikmesriigid tagavad, et taotlejad viiakse üle ühest majutuskohast teise üksnes vajaduse korral. Liikmesriigid näevad taotlejatele ette võimaluse teavitada oma õigusnõustajaid või nõustajaid oma üleviimisest ja uuest aadressist.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

7. ⇒ Materiaalseid vastuvõtutingimusi pakkuvad isikud, sh ~~M~~ majutuskeskustes töötavad isikud, on saanud asjakohast koolitust ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses ettenähtud konfidentsiaalsuse eeskirju.

↓ 2013/33/EL

8. Liikmesriigid võivad kaasata taotlejaid keskuse elanike nõuandekogu või neid esindava nõukoguna materiaalse vahendite haldamisse ja mittemateriaalsete eluaspektide korraldamisse keskuses.
9. Liikmesriigid võivad nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel mõistlikuks ja võimalikult lühikeseks ajaks määrata kindlaks materiaalse vastuvõtutingimuste üksikasjalikud eeskirjad, mis erinevad käesolevas artiklis ettenähtutest, kui:
- a) on vaja hinnata taotleja erivajadusi kooskõlas artikliga ~~22~~ 21;
 - b) tavaolukorras olemasolevad majutusvõimalused on ajutiselt ammendunud.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Kõnealused erinevad tingimused peavad ~~igal juhul~~ igas olukorras ~~katma~~ ~~põhivajadused~~ ⇒ tagama kõikidele taotlejatele tervishoiuteenuste kättesaadavuse kooskõlas artikliga 18 ja inimväärse elatustaseme .

↓ uus

Asjaomane liikmesriik peab selliste erimeetmete võtmisest teavitama komisjoni ja Euroopa Liidu Varjupaigaametit. Samuti peab ta komisjonile ja Euroopa Liidu Varjupaigaametile kohe teada andma, kui nende erimeetmete kohaldamise põhjused on ära langenud.

Artikkel 17a

Vastuvõtutingimused muus liikmesriigis kui selles, kus taotleja on kohustatud viibima

1. Taotlejal ei ole õigust käesoleva direktiivi artiklites 14–17 sätestatud vastuvõtutingimustele muus liikmesriigis kui selles, kus ta on kohustatud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt viibima.
2. Liikmesriigid tagavad kõikidele taotlejatele inimväärse elatusaseme.
3. Liikmesriigid tagavad määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt vastutavasse liikmesriiki üleandmist ootavale alaealisele juurdepääsu sobivale õppetegevusele.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~19~~ 18

Tervishoid

1. Liikmesriigid tagavad, et taotlejad saavad ⇒, olenemata sellest, kus nad on kohustatud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt viibima, ⇐ vajalikke tervishoiuteenuseid, mis hõlmavad vähemalt vältimatu abi ning haiguste ja ☒, sh ☒ raskete vaimsete häirete põhiravi.

↓ 2013/33/EL

2. Liikmesriigid tagavad vastuvõtu erivajadustega taotlejatele vajaliku arsti- või muu abi, sealhulgas vajaduse korral asjakohase vaimse tervise ravi.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

III PEATÜKK

MATERIAALSETE VASTUVÕTUTINGIMUSTE ☒ ASENDAMINE, ☒ KITSENDAMINE VÕI TÜHISTAMINE

Artikkel ~~20~~ 19

Materiaalsete vastuvõtutingimuste ☒ asendamine, ☒ kitsendamine või tühistamine

1. ⇒ Kui taotleja on kohustatud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] kohaselt nende territooriumil viibima, siis võivad ⇐ Liikmesriigid ~~võivad~~ ⇒ lõikes 2 kirjeldatud olukordades ⇐

↓ uus

- (a) asendada rahaliste toetuste või kupongidena võimaldatava majutuse, toidu, riided ja muud toiduks mittekasutatavad hädavajalikud tooted loonusena tagatavate materiaalsete vastuvõtutingimustega või

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

⇒ uus

- (b) ~~materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada~~ ⇒ päevaraha vähendada ⇐ või erakorralistel ja nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ~~tühistada andmata jätta.~~

2. ☒ Lõiget 1 kohaldatakse, ☒ kui taotleja

- a) lahkub pädeva ametiasutuse määratud elukohast talle sellest teatamata või ilma pädeva ametiasutuse loata, kui on nõutav sellise loa taotlemine, ⇒ või kui ta põgeneb ⇐ või
- b) ei täida kohaleilmumise endast teada andmise kohustusi või teabe andmise nõuet või nõuet ilmuda siseriiklikus õiguses sätestatud mõistliku aja jooksul varjupaigamenetlusega seoses isiklikele vestlustele või
- c) on esitanud korduva taotluse, nagu see on määratletud direktiivi 2013/32/EL määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artikli ~~2 punktis a~~ [4 lõike 2 punktis i]; või
- ☒ d) on varjanud rahaliste vahendite olemasolu ning on seetõttu materiaalsetest vastuvõtutingimustest alusetult kasu saanud või ☒

↓ uus

- e) on tõsiselt rikkunud majutuskeskuse eeskirju või käitunud äärmiselt vägivaldselt või
- f) ei osale kohustuslikes integratsioonimeetmetes või
- g) ei ole täitnud määruse (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus] artikli [4 lõikes 1] sätestatud kohustust ning on reisinud ilma piisava põhjendusega teise liikmesriiki ja esitanud sooviavalduse seal või
- h) on pärast teise liikmesriiki põgenemist tagasi saadetud.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

⇒ uus

Kui taotleja punktides a ja b osutatud juhtude korral leitakse või ta teatab endast vabatahtlikult pädevale ametiasutusele, võetakse kadumise põhjuste põhjal vastu nõuetekohaselt põhjendatud otsus kõikide või mõnede ⇒ asendatud, ⇐ kitsendatud või tühistatud materiaalsete vastuvõtutingimuste tagamise ennistamise kohta.

~~2. Liikmesriigid võivad samuti materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada, kui nad teevad kindlaks, et taotleja on põhjendamatult jätnud rahvusvahelise kaitse taotluse esitamata võimalikult kiiresti pärast sellesse liikmesriiki saabumist.~~

~~3. Liikmesriigid võivad materiaalseid vastuvõtutingimusi kitsendada või need tühistada, kui taotleja on varjanud rahaliste vahendite olemasolu ning on seetõttu materiaaletest vastuvõtutingimustest alusetult kasu saanud.~~

~~4. Liikmesriigid võivad määrata kindlaks karistused, mida kohaldatakse majutuskeskuste sisekorraeskirjade tõsise rikkumise või väga vägivaldse käitumise korral.~~

3.5. Otsused materiaalsete vastuvõtutingimuste ⇒ asendamise, ⇐ kitsendamise või tühistamise kohta või käesoleva artikli lõigetes 1, 2, 3 ja 4 osutatud karistuste kohta tehakse iga juhtumi puhul eraldi, ☒ konkreetse juhtumi asjaoludele tuginedes ☒ objektiivselt ja erapooletult ning neid põhjendatakse. Neid tehakse asjaomase isiku ⇒, eriti vastuvõtu erivajadustega taotlejate, ⇐ eriolukorda arvesse võttes, ~~eriti artikliga 21 hõlmatud isikute puhul~~, pidades kinni proportsionaalsuse põhimõttest. Liikmesriigid tagavad igal juhul juurdepääsu vältimatu abi teenustele kooskõlas artikliga ~~19~~ 18 ning tagavad kõikidele taotlejatele inimväärse elatustaseme.

4.6. Liikmesriigid tagavad, et materiaalseid vastuvõtutingimusi ei ⇒ asendata, ⇐ kitsendata ega tühistata enne, kui lõike 3 ~~5~~ kohane otsus on vastu võetud.

IV PEATÜKK

SÄTTED HAAVATAVATE ISIKUTE ☒ VASTUVÕTU ERIVAJADUSTEGA TAOTLEJATE ☒ KOHTA

Artikkel ~~21~~ 20

☒ Vastuvõtu erivajadustega taotlejad ☒ Üldpõhimõte

Liikmesriigid võtavad siseriiklikus õiguses, millega rakendatakse käesolevat direktiivi, arvesse ⇒ vastuvõtu erivajadustega taotlejate ⇐ ~~haavatavate isikute, nagu alaealiste, saatjata alaealiste, puudega inimeste, eakate inimeste, rasedate, alaealiste lastega üksikvanemate, inimkaubanduse ohvrite, raske haigusega isikute, vaimse tervise probleemidega isikute ning piinamise või vägistamise ohvrite või isikute, kelle suhtes on tarvitatud muud jõhkrat psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda, nagu naiste suguelundite moonutamine, eriolukorda.~~

~~Haavatavate isikute~~ Vastuvõtu erivajaduste hindamine

1. Artikli ~~21~~ 20 tõhusaks rakendamiseks hindavad liikmesriigid \Rightarrow süstemaatiliselt \Leftarrow , kas taotlejal on vastuvõtu erivajadused. Liikmesriigid märgivad ka, millist laadi sellised vajadused on.

Hindamine ~~võetakse kasutusele~~ algatatakse \Rightarrow võimalikult kiiresti \Leftarrow ~~mõistliku aja jooksul~~ pärast soovi avaldamist rahvusvahelise kaitse ~~taotluse esitamist~~ saamiseks ja see võidakse integreerida olemasolevatesse siseriiklikesse menetlustesse \Rightarrow või määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artiklis [19] osutatud hindamise \Leftarrow . Liikmesriigid tagavad, et selliseid vastuvõtu erivajadusi võetakse kooskõlas käesoleva direktiiviga arvesse ka juhul, kui need on muutunud ilmseks hilisemas varjupaigamenetluse etapis.

↓ 2013/33/EL

Liikmesriigid tagavad, et vastuvõtu erivajadustega isikutele käesoleva direktiivi kohaselt toe andmisel võetakse kogu varjupaigamenetluse jooksul arvesse nende erivajadusi, ja näevad ette nende olukorra asjakohase jälgimise.

↓ uus

2. Lõike 1 kohaldamisel tagavad liikmesriigid, et artiklis 26 osutatud asutuste töötajad
 - a) on saanud ja saavad koolitust selle kohta, kuidas tuvastada esimesi märke, et taotleja vajab vastuvõtmisel eritingimusi, ning kuidas kindlaks tehtud juhtudel edasi tegutseda;
 - b) lisavad taotleja toimikusse tema vastuvõtmise erivajadusi käsitleva teabe, nimetades ka punktis a osutatud märgid ja lisades soovitusel selle kohta, millist liiki tuge taotleja võiks vajada;
 - c) juhul kui tundub, et taotlejad on üle elanud piinamise, vägistamise või nende suhtes võib olla tarvitatud muud jõhkrat psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda ning see võiks mõjutada taotleja vajadusi vastuvõtmisel, suunavad taotlejad nende psühholoogilise ja füüsilise seisundi hindamiseks arsti või psühholoogi juurde, ning
 - d) võtavad kõnealuse läbivaatuse tulemusi arvesse taotlejale vastuvõtmisel võimaldatava võimaliku eritoe liigi üle otsustamisel.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

3.2. Lõikes 1 sätestatud hindamist ei pea läbi viima haldusmenetlusena.

4.3. Artikli 21 kohaselt võib vastuvõtu erivajadustega isikuteks pidada haavatavaid isikuid, kes seega saavad eritoetust. ~~Vastavalt käesolevale direktiivile~~ ⇒ võivad eritoetust saada üksnes vastuvõtu erivajadustega taotlejad ⇐.

↓ 2013/33/EL

5.4. Lõikes 1 sätestatud hindamine ei piira rahvusvahelise kaitse vajaduste hindamist kooskõlas ~~direktiiviga 2011/95/EL~~ määrusega (EL) nr XXX/XXX [miinimumnõuete määrus].

Artikkel ~~23~~ 22

Alaerialised

1. Liikmesriigid peavad käesoleva direktiivi alaealistega seotud sätteid rakendades silmas eelkõige lapse parimaid huvisid. Liikmesriigid tagavad alaealise füüsiliseks, vaimseks, hingeliseks, kõlbliseks ja sotsiaalseks arenguks piisava elatustaseme.
2. Lapse parimaid huvisid hinnates võtavad liikmesriigid eelkõige piisavalt arvesse järgmisi tegureid:
 - a) perekonna taasühinemise võimalused;
 - b) alaealise heaolu ja sotsiaalne areng, arvestades eelkõige alaealise tausta;
 - c) ohutus- ja turvalisuskaalutlused, eelkõige siis, kui on oht, et alaealine on inimkaubanduse ohver;
 - d) alaealise arvamus vastavalt tema vanusele ja küpsusele.
3. Liikmesriigid tagavad, et alaealistel on võimalus artikli ~~18~~ 17 lõike 1 punktides a ja b osutatud ruumides ja majutuskeskustes tegeleda vaba aja tegevustega, sealhulgas võimalus tegeleda nende eale kohaste mängude ja huvitegevusega ning tegevusega vabas õhus.
4. Liikmesriigid tagavad juurdepääsu rehabilitatsiooniteenustele nendele alaealistele, kes on langenud mis tahes kuritarvitamise, hooletusse jätmise, ekspluateerimise, piinamise või julma, ebainimliku ja alandava kohtlemise ohvriks või kes on saanud

relvastatud konfliktides kannatada, ning tagavad, et välja töötatakse asjakohane vaimse tervise abi ja vajaduse korral pakutakse kvalifitseeritud nõustamist.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

5. Liikmesriigid tagavad, et taotlejate alaealised lapsed või alaealised taotlejad majutatakse koos oma vanematega, ~~nende vallaliste alaealiste õdede ja vendade~~ või nende ja ☒ nende vallaliste alaealiste õdede ja vendade ☒ eest asjaomase liikmesriigi õiguse või tavade kohaselt vastutava täiskasvanud isikuga, tingimusel et see on asjaomase alaealise parimates huvides.

46. ⇒ Alaealistega, sh ☐ Saatjata alaealistega, ~~töötavad isikud~~ töötavaid isikuid ⇒ ei ole lastega seotud kuritegude või väärtegude eest arvele võetud ja ☐ ~~on saanud ja nad~~ saavad ~~jätkuvalt~~ ☒ pidevat ja ☒ asjakohast koolitust ~~selliste~~ ⇒ saatjata ☐ alaealiste ⇒ õiguste ja ☐ vajaduste ⇒, sh kohaldatavate lastekaitse nõuete ☐ kohta ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses ettenähtud konfidentsiaalsuse eeskirju.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel ~~24~~ 23

Saatjata alaealised

1. Liikmesriigid võtavad niipea kui võimalik ⇒ ja hiljemalt viie tööpäeva jooksul alates hetkest, kui saatjata alaealine on avaldanud soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, ☐ meetmeid tagamaks, et saatjata alaealist esindaks ja abistaks ☒ eestkostja ☒ ~~esindaja~~, et tal oleks võimalik kasutada käesolevas direktiivis sätestatud õigusi ja täita selles sätestatud kohustusi. ⇒ Neid ülesandeid võib täita määruse (EL) nr XXX/XXX [menetluste määrus] artikli [22] kohaselt määratud eestkostja. ☐ Saatjata alaealist teavitatakse viivitamata ☒ eestkostja ☒ ~~esindaja~~ määramisest. ☒ Kui eestkostjaks on määratud organisatsioon, nimetab ta isiku, kes vastutab asjaomase saatjata alaealise suhtes selle eestkostja ülesannete täitmise eest käesoleva direktiivi kohaselt. ☒ ☒ Eestkostja ☒ ~~Esindaja~~ järgib oma ülesannete täitmisel artikli 22 ~~23~~ lõikes 2 osutatud lapse parimate huvide põhimõtet, ~~ning~~ tal on selleks vajalikud teadmised ⇒ ning teda ei ole lastega seotud kuritegude või väärtegude eest arvele võetud ☐. Artikli 22 ~~23~~ lõike 2 punktis b osutatud alaealise heaolu ja sotsiaalse arengu tagamiseks vahetatakse ☒ eestkostjana ☒ ~~esindajana~~ tegutsevat isikut üksnes vajaduse korral. ~~Organisatsioonid või isikud~~ Organisatsioone või isikuid, kelle huvid on vastuolus või võivad olla vastuolus saatjata alaealise huvidega, ⇒ eestkostjaks ☐ ei ⇒ määrata ☐ ~~sobi esindajaks~~.

~~Asjaomased ametiasutused viivad korrapäraselt läbi hindamisi, sealhulgas hinnatakse saatjata alaealise esindamiseks vajalike vahendite kättesaadavust.~~

↓ uus

Liikmesriigid tagavad, et üht eestkostjat ei määrata samal ajal vastutama ebaproportsionaalsel arvul alaealiste eest, mille tõttu eestkostja ei suudaks oma ülesandeid tulemuslikult täita. Liikmesriigid nimetavad ametisse üksused või isikud, kelle ülesanne on regulaarselt kontrollida, kas eestkostjad täidavad oma ülesandeid rahuldavalt. Need üksused või isikud on ka pädevad läbi vaatama kaebusi, mis saatjata alaealised on oma eestkostja vastu sisse andnud.

↓ 2013/33/EL

2. Saatjata alaealised, kes ~~on esitanud~~ avaldavad soovi rahvusvahelise kaitse ~~taotluse saamiseks~~, paigutatakse alates hetkest, mil nad territooriumile lubatakse, kuni hetkeni, mil nad on kohustatud vastuvõtva liikmesriigi territooriumilt, kus nad avaldasid soovi taotleda rahvusvahelist kaitset ~~rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisid~~ või kus seda taotlust läbi vaadatakse, lahkuma
- täisealiste sugulaste juurde;
 - kasuperekonda;
 - majutuskeskustesse, kus on erivõimalused alaealiste jaoks;
 - muudesse alaealistele sobivatesse majutuskohadesse.

Liikmesriigid võivad paigutada 16aastaseid või sellest vanemaid alaealisi täiskasvanuid taotlejate majutuskeskustesse, kui see on artikli ~~22~~ 23 lõikes 2 sätestatu kohaselt nende parimates huvides.

Võimaluse korral hoitakse õdesid-vendi koos, võttes arvesse asjaomase alaealise huvisid ning eriti tema vanust ja küpsust. Saatjata alaealiste elukohta muudetakse võimalikult harva.

3. Liikmesriigid alustavad saatjata alaealise pereliikmete otsimist võimalikult kiiresti pärast rahvusvahelise kaitse ~~taotluse esitamist~~ taotlemist, kasutades selleks vajaduse korral rahvusvaheliste või muude asjaomaste organisatsioonide abi, kaitstes samas tema parimaid huvisid. Kui alaealise või tema lähisugulaste elu või isikupuutumatus on ohus, eriti kui viimased on jäänud oma päritolumaale, tuleb tagada, et teavet nende isikute kohta kogutakse, töödeldakse ja levitatakse konfidentsiaalselt, et vältida nende julgeoleku ohustamist.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

Artikkel ~~25~~ 24

Piinamise või vägivalda ohvrid

1. Liikmesriigid tagavad, et isikud, kes on ⇒ kogenud soolist vägivalda, ⇐ langenud piinamise või vägistamise ohvriks või kelle suhtes on kasutatud muud jõhkrat vägivalda, saavad sellise vägivalda põhjustatud kahjude ravimiseks vajalikku abi, eelkõige asjakohast meditsiinilist ja psühholoogilist hooldust või ravi.

↓ 2013/33/EL

2. Piinamise, vägistamise või muu jõhkra vägivalda ohvritega töötavad isikud on saanud ja saavad jätkuvalt asjakohast koolitust selliste isikute vajaduste kohta ning nad on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses ettenähtud konfidentsiaalsuse eeskirju.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

V PEATÜKK

EDASIKAEBUSED

Artikkel ~~26~~ 25

Edasikaebused

1. Liikmesriigid tagavad, et käesolevast direktiivist tulenevate hüvede andmise, ⇒ asendamise, ⇐ tühistamise või kitsendamisega seotud otsuste või artikli 7 kohaste otsuste vastu, mis mõjutavad taotlejaid individuaalselt, võib esitada edasikaebuse siseriiklikus õiguses ettenähtud korra kohaselt. Vähemalt viimases astmes tagatakse võimalus esitada õigusasutusele edasikaebus või taotleda õigusasutuse kaudu asja uut faktilist ja õiguslikku läbivaatamist.

↓ 2013/33/EL

2. Kui õigusasutusele on esitatud lõikes 1 osutatud edasikaebus või asja läbivaatamise taotlus, tagavad liikmesriigid võimaluse saada taotluse korral tasuta õigusabi ja esindamist, niivõrd kui selline abi on vajalik tegeliku juurdepääsu tagamiseks õiguskaitsele. See hõlmab vähemalt vajalike menetluskäikude ettevalmistamist ja õigusasutustes taotleja nimel asja arutamisel osalemist.

Tasuta õigusabi ja esindamist võivad pakkuda siseriikliku õiguse alusel tunnustatud kvalifikatsiooniga isikud, kelle huvid ei ole vastuolus või ei saa olla vastuolus taotleja huvidega.

3. Liikmesriigid võivad samuti ette näha, et tasuta õigusabi ja esindamist võimaldatakse
 - a) üksnes neile, kellel puuduvad piisavad vahendid, ja/või
 - b) üksnes teenustega, mida osutavad õigusnõustajad või muud nõustajad, kes on siseriikliku õigusega spetsiaalselt määratud taotlejaid abistama ja esindama.

Liikmesriigid võivad näha ette, et tasuta õigusabi ja esindamist ei võimaldata, kui pädeva asutuse hinnangul ei ole taotleja edasikaebusel või läbivaatamise taotlusel menetluses ilmseid eduvõimalusi. Sel juhul tagavad liikmesriigid, et õigusabi ja esindamist ei piirata omavoliliselt ning taotleja tegelikku juurdepääsu õiguskaitsele ei takistata.

4. Liikmesriigid võivad samuti:
 - a) kehtestada tasuta õigusabi ja esindusteenuse pakkumisele rahalised ja/või ajapiirangud, tingimusel et nendega ei piirata põhjendamatult võimalust saada õigusabi ja esindamist;
 - b) ette näha, et tasude ja muude kulude osas ei koheldaks õigusabiga seotud küsimustes taotlejaid soodsamalt kui liikmesriigi enda kodanikke.

5. Liikmesriigid võivad nõuda tehtud kulutuste osalist või täielikku korvamist juhul, kui taotleja rahaline olukord on oluliselt paranenud või kui sellise kulutuse tegemine otsustati taotleja esitatud valeandmete põhjal.

6. Õigusabi ja esindamise võimaldamise kord nähakse ette siseriiklikus õiguses.

VI PEATÜKK

MEETMED VASTUVÕTUSÜSTEEMI TÕHUSUSE PARANDAMISEKS

Artikkel ~~27~~ 26

Pädevad ametiasutused

Liikmesriigid teatavad komisjonile, millised ametiasutused vastutavad direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest. Liikmesriigid teavitavad komisjoni selliste ametiasutuste andmete muutumisest.

↓ 2013/33/EL
⇒ uus

Artikkel ~~28~~ 27

Juhtimis-, järelevalve- ja kontrollisüsteem

1. Liikmesriigid kehtestavad riigi põhiseaduslikku korda järgides asjakohased mehhanismid, millega tagatakse nõuetekohaselt vastuvõtutingimuste taseme asjakohase juhtimise, järelevalve ja kontrolli kehtestamine. ⇒ Liikmesriigid arvestavad vastuvõtutingimustega seonduvate tegevusstandardite ja näitajatega, mille on välja töötanud [Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet / Euroopa Liidu Varjupaigaamet], ning määruse (EL) nr XXX/XXX [määrus Euroopa Liidu Varjupaigaameti kohta] artikli [12] kohaselt vastuvõtutingimuste kohta kehtestatud mis tahes muude tegevusstandardite, näitajate või suunistega. ⇐
2. ~~Liikmesriigid edastavad komisjonile asjakohase teabe vastavalt I lisas ettenähtud vormile hiljemalt 20. juulil 2016.~~ ⇒ Liikmesriikide vastuvõtusüsteeme jälgitakse ja hinnatakse määruse (EL) nr XXX/XXX [määrus Euroopa Liidu Varjupaigaameti kohta] [5. peatükis] sätestatud korras. ⇐

↓ uus

Artikkel 28

Erandolukorra planeerimine

1. Iga liikmesriik koostab erandolukorra plaani, milles on kindlaks määratud planeeritavad meetmed, mille võtmisega tagada taotlejate vastuvõtmise vastavus

käesolevale direktiivile juhtudel, kui liikmesriik peab toime tulema ebaproportsionaalselt suurel arvul rahvusvahelise kaitse taotlejatega. Rahvusvahelise kaitse taotlejate all mõistetakse siinkohal taotlejaid, kes on kohustatud viibima selle liikmesriigi territooriumil, sh isikud, kelle eest liikmesriik vastutab kooskõlas määrusega (EL) nr XXX/XXX [Dublini määrus], võttes arvesse nimetatud määruse VII peatükis kirjeldatud korrigeerivat jaotusmehhanismi.

2. Esimene erandolukorra plaan koostatakse Euroopa Liidu Varjupaigaameti vormi kasutades ja Euroopa Liidu Varjupaigaametit teavitatakse sellest hiljemalt [kuus kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist]. Seejärel esitatakse Euroopa Liidu Varjupaigaametile ajakohastatud erandolukorra plaan iga kahe aasta tagant. Liikmesriigid annavad erandolukorra plaani kasutuselevõtmisest alati komisjonile ja Euroopa Liidu Varjupaigaametile teada.
3. Erandolukorra plaane ja eelkõige plaanide kohaselt võetavate meetmete ajakohasust jälgitakse ja hinnatakse määruse (EL) nr XXX/XXX [määrus Euroopa Liidu Varjupaigaameti kohta] [peatükis 5] sätestatud korras.

↓ 2013/33/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 29

Töötajad ja vahendid

1. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid tagamaks, et käesolevat direktiivi rakendavad ametiasutused ja muud organisatsioonid on saanud vajalikku põhikoolitust nii mees- kui ka naissoost taotlejate vajaduste kohta. ⇒ Selleks integreerivad liikmesriigid määruse (EL) nr XXX/XXX [määrus Euroopa Liidu Varjupaigaameti kohta] kohasesse töötajate koolitusse Euroopa Liidu Varjupaigaameti väljatöötatud Euroopa varjupaigateemalise koolituskava. ⇐
2. Liikmesriigid eraldavad vajalikke vahendeid seoses käesoleva direktiivi rakendamiseks vajaliku siseriikliku õigusega.

VII PEATÜKK

LÖPPSÄTTED

Artikkel 30

~~Aruanded~~ ☒ Järelevalve ja hindamine ☒

Komisjon esitab hiljemalt ~~20. juulil 2017~~ ☒ [kolm aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist] ☒ ja seejärel iga viie aasta tagant ☒ Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta ning teeb vajaduse korral ettepanekuid selle muutmiseks.

Liikmesriigid saadavad komisjonile hiljemalt ~~20. juulil 2016~~ ☒ [kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist] ja seejärel iga viie aasta tagant ☒ aruande koostamiseks kogu ~~asjakohase~~ ☒ vajaliku ☒ teabe.

~~Pärast esimese aruande esitamist annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi kohaldamisest aru vähemalt iga viie aasta järel.~~

Artikkel 31

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad artiklite ~~1, 12, 14, 28 ja 30 ning I lisa~~ ☒ 1–8, 11, 15–25 ja 27–30 ☒ järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ~~20. juulil 2015~~ ☒ [kuus kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist] ☒ . Liikmesriigid edastavad ~~viivitamata komisjonile~~ ☒ kõnealuste normide teksti ☒ viivitamata komisjonile ☒ .

Kui liikmesriigid kõnealused normid vastu võtavad, lisavad nad nendes või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiividele käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 32

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv ~~2003/9/EÜ~~ ☒ 2013/33/EL ☒ tunnistatakse liikmesriikide suhtes, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv, kehtetuks alates ~~21. juulist 2015~~ ☒ [päevast pärast artikli 31 lõike 1 esimeses lõigus nimetatud kuupäeva] ☒, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi

seoses käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtajaga, mis on sätestatud I lisa H-lisa B-osas.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt IIII lisa esitatud vastavustabelile.

Artikkel 33

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

~~Artikleid 13 ja 29 kohaldatakse alates 21. juulist 2015.~~

Artikkel 34

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

~~LIISA~~

~~Aruandlusvorm teabe esitamiseks, mida liikmesriikidelt nõutakse artikli 28 lõikega 2~~

~~Pärast artikli 28 lõikes 2 osutatud kuupäeva saadetakse liikmesriikide esitatav teave uuesti komisjonile, kui siseriiklikus õiguses või tavades on toimunud sisulisi muutusi, mille tulemusena varem esitatud teave ei ole enam ajakohane.~~

- ~~1. Palun selgitage artikli 2 punktile k ja artiklile 22 tuginedes erinevaid meetmeid, mida võetakse vastuvõtu erivajadustega isikute kindlakstegemiseks, sealhulgas seda, millisel hetkel need kasutusele võetakse ja milline on nende mõju nimetatud vajaduste rahuldamisele, sealhulgas saatjata alaealiste ning piinamise, vägistamise või muu jõhkra psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalda ohvrite ja inimkaubanduse ohvrite puhul.~~
- ~~2. Esitage täielik teave artiklis 6 sätestatud dokumentide liigi, nimetuse ja vormi kohta.~~
- ~~3. Palun märkige seoses artikliga 15, milline on tootlejate tööturule juurdepääsule seatud võimalike konkreetsete tingimuste ulatus, ja kirjeldage neid piiranguid üksikasjalikult.~~
- ~~4. Palun kirjeldage seoses artikli 2 punktiga g, millisel viisil materiaalseid vastuvõtutingimusi pakutakse (st milliseid vastuvõtutingimusi pakutakse loonusena, rahas või kupongidena või nende kombinatsioonina), ja märkige tootlejatele makstava päevaraha suurus.~~
- ~~5. Kui see on kohaldatav, siis selgitage palun seoses artikli 17 lõikega 5 võrdlusnäitajat või näitajaid, mida kohaldatakse siseriikliku õiguse või tavade kohaselt tootlejatele antava rahalise abi taseme kindlaksmääramisel. Kui tootlejaid koheldakse oma kodanikest vähem soodsalt, siis selgitage selle põhjuseid.~~

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

III LISA

A OSA

~~Kehtetuks tunnistatud direktiiv~~

~~(viidatud artiklis 32)~~

~~Nõukogu direktiiv 2003/9/EÜ~~

~~(ELT L 31, 6.2.2003, lk 18)~~

B OSA

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtpäev

(viidatud artiklis 31)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev
2003/9/EÜ	6. veebruar 2005
☒ 2013/33/EL ☒	☒ 20. juuli 2015 ☒

↓ 2013/33/EL (kohandatud)

III LISA
Vastavustabel

Direktiiv 2003/9/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 sissejuhatav osa	Artikli 2 sissejuhatav osa
Artikli 2 punkt a	—
Artikli 2 punkt b	—
—	Artikli 2 punkt a
Artikli 2 punkt e	Artikli 2 punkt b
Artikli 2 punkti d sissejuhatav osa	Artikli 2 punkti e sissejuhatav osa
Artikli 2 punkti d alapunkt i	Artikli 2 punkti e esimene taane
Artikli 2 punkti d alapunkt ii	Artikli 2 punkti e teine taane
—	Artikli 2 punkti e kolmas taane
Artikli 2 punktid e, f ja g	—
—	Artikli 2 punkt d
Artikli 2 punkt h	Artikli 2 punkt e
Artikli 2 punkt i	Artikli 2 punkt f
Artikli 2 punkt j	Artikli 2 punkt g
Artikli 2 punkt k	Artikli 2 punkt h
Artikli 2 punkt l	Artikli 2 punkt i
—	Artikli 2 punkt j
—	Artikli 2 punkt k
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4

Artikkel 5	Artikkel 5
Artikli 6 lõiked 1–5	Artikli 6 lõiked 1–5
—	Artikli 6 lõige 6
Artikli 7 lõiked 1 ja 2	Artikli 7 lõiked 1 ja 2
Artikli 7 lõige 3	—
Artikli 7 lõiked 4–6	Artikli 7 lõiked 3–5
—	Artikkel 8
—	Artikkel 9
—	Artikkel 10
—	Artikkel 11
Artikkel 8	Artikkel 12
Artikkel 9	Artikkel 13
Artikli 10 lõige 1	Artikli 14 lõige 1
Artikli 10 lõige 2	Artikli 14 lõike 2 esimene lõik
—	Artikli 14 lõike 2 teine lõik
Artikli 10 lõige 3	Artikli 14 lõige 3
Artikli 11 lõige 1	—
—	Artikli 15 lõige 1
Artikli 11 lõige 2	Artikli 15 lõige 2
Artikli 11 lõige 3	Artikli 15 lõige 3
Artikli 11 lõige 4	—
Artikkel 12	Artikkel 16
Artikli 13 lõiked 1–4	Artikli 17 lõiked 1–4
Artikli 13 lõige 5	—
—	Artikli 17 lõige 5

Artikli 14 lõige 1	Artikli 18 lõige 1
Artikli 14 lõike 2 esimese lõigu sissejuhatav osa, punktid a ja b	Artikli 18 lõike 2 sissejuhatav osa, punktid a ja b
Artikli 14 lõige 7	Artikli 18 lõike 2 punkt e
—	Artikli 18 lõige 3
Artikli 14 lõike 2 teine lõik	Artikli 18 lõige 4
Artikli 14 lõige 3	—
—	Artikli 18 lõige 5
Artikli 14 lõige 4	Artikli 18 lõige 6
Artikli 14 lõige 5	Artikli 18 lõige 7
Artikli 14 lõige 6	Artikli 18 lõige 8
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu sissejuhatava osa esimene taane	Artikli 18 lõike 9 esimese lõigu sissejuhatava osa punkt a
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu teine taane	—
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu kolmas taane	Artikli 18 lõike 9 esimese lõigu punkt b
Artikli 14 lõike 8 esimese lõigu neljas taane	—
Artikli 14 lõike 8 teine lõik	Artikli 18 lõike 9 teine lõik
Artikkel 15	Artikkel 19
Artikli 16 lõike 1 sissejuhatav osa	Artikli 20 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 16 lõike 1 punkti a esimese lõigu esimene, teine ja kolmas taane	Artikli 20 lõike 1 esimese lõigu punktid a, b ja e
Artikli 16 lõike 1 punkti a teine lõik	Artikli 20 lõike 1 teine lõik
Artikli 16 lõike 1 punkt b	—
Artikli 16 lõige 2	—
—	Artikli 20 lõiked 2 ja 3
Artikli 16 lõiked 3–5	Artikli 20 lõiked 4–6
Artikli 17 lõige 1	Artikkel 21

Artikli 17 lõige 2	—
==	Artikkel 22
Artikli 18 lõige 1	Artikli 23 lõige 1
—	Artikli 23 lõiked 2 ja 3
Artikli 18 lõige 2	Artikli 23 lõige 4
—	Artikli 23 lõige 5
Artikkel 19	Artikkel 24
Artikkel 20	Artikli 25 lõige 1
—	Artikli 25 lõige 2
Artikli 21 lõige 1	Artikli 26 lõige 1
—	Artikli 26 lõige 2–5
Artikli 21 lõige 2	Artikli 26 lõige 6
Artikkel 22	==
—	Artikkel 27
Artikkel 23	Artikli 28 lõige 1
—	Artikli 28 lõige 2
Artikkel 24	Artikkel 29
Artikkel 25	Artikkel 30
Artikkel 26	Artikkel 31
—	Artikkel 32
Artikkel 27	Artikli 33 esimene lõik
—	Artikli 33 teine lõik
Artikkel 28	Artikkel 34
==	I lisa
—	II lisa

-	Hilja
---	-------

II LISA

Vastavustabel

Direktiiv 2013/33/EL	Käesolev direktiiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikli 2 sissejuhatav osa	Artikli 2 sissejuhatav osa
Artikli 2 punkt a	Artikli 2 lõige 1
Artikli 2 punkt b	Artikli 2 lõige 2
Artikli 2 punkt c	Artikli 2 lõige 3
Artikli 2 punkt d	Artikli 2 lõige 4
Artikli 2 punkt e	Artikli 2 lõige 5
Artikli 2 punkt f	Artikli 2 lõige 6
Artikli 2 punkt g	Artikli 2 lõige 7
Artikli 2 punkt h	Artikli 2 lõige 8
Artikli 2 punkt i	Artikli 2 lõige 9
—	Artikli 2 lõige 10
—	Artikli 2 lõige 11
Artikli 2 punkt j	Artikli 2 lõige 12
Artikli 2 punkt k	Artikli 2 lõige 13
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikkel 5
Artikli 6 lõiked 1– 4	—
Artikli 6 lõige 5	Artikkel 6

Artikli 6 lõige 6	—
Artikli 7 lõige 1	Artikli 7 lõige 1
Artikli 7 lõige 2	Artikli 7 lõike 2 esimene lõik
—	Artikli 7 lõike 2 teine lõik
—	Artikli 7 lõige 3
Artikli 7 lõige 3	Artikli 7 lõige 6
Artikli 7 lõiked 4–5	Artikli 7 lõiked 4–5
—	Artikli 7 lõiked 7–8
Artikli 8 lõiked 1–2	Artikli 8 lõiked 1–2
Artikli 8 lõike 3 punktid a ja b	Artikli 8 lõike 3 punktid a ja b
—	Artikli 8 lõike 3 punkt c
Artikli 8 lõike 3 punkt c	Artikli 8 lõike 3 punkt d
Artikli 8 lõike 3 punkt d	Artikli 8 lõike 3 punkt e
Artikli 8 lõike 3 punkt e	Artikli 8 lõike 3 punkt f
Artikli 8 lõike 3 punkt f	Artikli 8 lõike 3 punkt g
Artikli 8 lõike 3 teine lõik	Artikli 8 lõike 3 teine lõik
Artikli 8 lõige 4	Artikli 8 lõige 4
Artikkel 9	Artikkel 9
Artikkel 10	Artikkel 10
Artikkel 11	Artikkel 11
Artikkel 12	Artikkel 12
Artikkel 13	Artikkel 13
Artikkel 14	Artikkel 14
Artikli 15 lõige 1	Artikli 15 lõike 1 esimene lõik
—	Artikli 15 lõike 1 teine lõik

Artikli 15 lõige 2	Artikli 15 lõige 2
—	Artikli 15 lõige 3
Artikli 15 lõige 3	Artikli 15 lõige 4
—	Artikli 15 lõige 5
Artikkel 16	—
Artikli 17 lõiked 1–4	Artikli 16 lõiked 1–4
—	Artikli 16 lõige 5
Artikli 17 lõige 5	Artikli 16 lõige 6
Artikli 18 lõiked 1–8	Artikli 17 lõiked 1–8
Artikli 18 lõike 9 esimene ja teine lõik	Artikli 17 lõike 9 esimene ja teine lõik
—	Artikli 17 lõike 9 kolmas lõik
—	Artikkel 17a
Artikkel 19	Artikkel 18
Artikli 20 sissejuhatav osa	Artikli 19 lõige 1
Artikli 20 lõike 1 esimese lõigu punktid a–c	Artikli 19 lõike 2 esimese lõigu punktid a–c
—	Artikli 19 lõike 2 esimese lõigu punktid e–h
Artikli 20 lõike 1 teine lõik	Artikli 19 lõike 2 teine lõik
Artikli 20 lõige 2	—
Artikli 20 lõige 3	Artikli 19 lõike 2 esimese lõigu punkt d
Artikli 20 lõige 4	—
Artikli 20 lõige 5	Artikli 19 lõige 3
Artikli 20 lõige 6	Artikli 19 lõige 4
Artikkel 21	Artikkel 20
Artikli 22 lõige 1	Artikli 21 lõige 1
—	Artikli 21 lõige 2

Artikli 22 lõiked 2–4	Artikli 21 lõiked 3–5
Artikli 23 lõiked 1–5	Artikli 22 lõiked 1–5
—	Artikli 22 lõige 6
Artikli 24 lõike 1 esimene lõik	Artikli 23 lõike 1 esimene lõik
Artikli 24 lõike 1 teine lõik	—
—	Artikli 23 lõike 1 teine lõik
Artikli 24 lõiked 2–3	Artikli 23 lõiked 2–3
Artikli 24 lõige 4	Artikli 22 lõige 6
Artikkel 25	Artikkel 24
Artikkel 26	Artikkel 25
Artikkel 27	Artikkel 26
Artikkel 28	Artikkel 27
—	Artikkel 28
Artikkel 29	Artikkel 29
Artikli 30 lõiked 1–2	Artikli 30 lõiked 1–2
Artikli 30 lõige 3	—
Artikkel 31	Artikkel 31
Artikkel 32	Artikkel 32
Artikli 33 lõige 1	Artikkel 33
Artikli 33 lõige 2	—
Artikkel 34	Artikkel 34
I lisa	—
II lisa	I lisa
III lisa	II lisa